

Lichamelijke Opvoeding

Jaargang 99 - 28 JAN. 2011

Topic Sportkader- opleidingen

Contributieregeling

Officiële start campagne 3+2

Interview met voorzitter en
directeur

Nummer

1

3+2 = een *fit* ~~ver~~ idee
www.3plus2.nl

 KVLO

Wij blijven bij de les

Luisteren naar u. We willen immers blijven leren. Altijd alert op verbeteringen en vernieuwingen. Dit vormt de basis voor uitdagende inrichtingsconcepten en multifunctionele toestellen.

Inhoud:

TOPIC

Sportkaderopleidingen

Een van de speerpunten van de georganiseerde sport in Nederland is het opleiden van kader. Niet alleen de beroepsopleidingen in het mbo (sport & bewegen) leiden op voor de 'trainer, nieuwe stijl' in de sport, maar ook in het brede onderwijsveld (o.a. mbo-breed en VO) lijkt hiervoor plek te zijn. Het levert het onderwijs en hiermee onze leerlingen namelijk veel op.

- 06 | Opleidingen sportbonden en onderwijs steeds meer synchroon / *Jan Minkhorst*
- 10 | Sportkaderopleidingen in het mbo: van idee naar uitvoering / *Ineke Dijkstra*
- 14 | Hockeytrainer worden via school / *Paul de Ruijter*
- 32 | Badminton Nederland erkent kwaliteiten LO-ers / *Erik van Peppel*

En verder

38 | Jan en Cees, Hollandser is het nooit geweest! /

Hans Dijkhoff

- 09 | Start campagne 3+2 / *Hans Dijkhoff*
- 36 | Contributieregeling / *Marianne van Bussel-Schippers*
- 38 | Jan en Cees, Hollandser is het nooit geweest! / *Hans Dijkhoff*

PRAKTIJK

26 | Zumba; dansen in de les LO /

Sentini Grunberg

- 20 | Samenspel van spelen tot spel (3) / *Jennifer Nuij*
- 26 | Zumba; dansen in de les LO / *Sentini Grunberg*
- 29 | Salto en flip; in turnen en in freerunning een begrip (2) / *Maarten Massink*

RUBRIEK

42 | Column, Mery Graal

- 05 | Eerste pagina
- 18 | IRP-Praktijk
- 31 | Schoolsport
- 34 | Ter discussie
- 42 | Column, Mery Graal
- 44 | Scholing
- 46 | (KVLO)-nieuws

KVLOweb.nl

ZWERFSPORT OUTDOOR

Nieuw adres

Langevelderslag 36-38

2204 AH Noordwijk

Tel: 088-007 2010

E-mail: info@zwerfspor.nl

Werkweken/Schoolreizen

Trektochten/Sportdagen

Al 22 jaar het vertrouwde adres

Grootste aanbod outdoor activiteiten

Tüv gecertificeerd

Betrokken instructeurs

NIEUW!
WWW.ZWERFSPORT.NL

Programma's
vanaf
€ 29,50 p.p.

WWW.ZWERFSPORT.NL

België: Ardennen: 5 locaties

Frankrijk: Ardennen en Alpen

Frankrijk: Verdon-Côte d'Azur-Mimizan

Duitsland: Eifel - Heimbach

Slovenië: Alpen - Bled

Nederland: Noordwijk

VOL = VOL

GRATIS
INTRODUCTIEDAG
ARDENNEN
ZONDAG 10 APRIL 2011

Veel verzekeringsvoordeel voor KVLO leden!

Speciaal voor KVLO leden is er veel voordeel te halen op alle verzekeringspremies. Zo is er een exclusief KVLO-verzekeringspakket samengesteld voor alle schadeverzekeringen en er is ook een zeer voordelige ziektekostenverzekering. Minimaal 20% korting op de bruto schadeverzekeringspremie en nog 12% pakketkorting mogelijk!

Kijk snel op www.kvloverzekerings.nl voor alle informatie of bel 023 - 751 00 00

KVLO verzekeringen is een samenwerking tussen Elswout AssurantieGroep en de KVLO

True Colours

De tijd van het zwart-wit denken in de samenleving lijkt soms weer terrein te winnen. Smeuïge one-liners en we mogen zeggen wat we denken, toch? Geen nuanceringen, geen andere invalshoeken, gewoon: dit vind ik en daar doe je het maar mee. Het is wel gemakkelijk, waar of niet. Tegelijk ben je snel uitgesproken want de stellingname van die ander betekent dat hij niet open voor je staat laat staan voor een andere benadering. Wat dat betreft heb ik altijd waardering voor onderhandelaars. Die doen dat anders. Ze hebben een strategie, zetten ergens op in maar zijn altijd bereid om te luisteren en naar ruimte te zoeken. Natuurlijk, er kan een moment komen dat men zegt: tot hier en niet verder. Onze vertegenwoordigers doen dat in de onderhandelingen over bijvoorbeeld rechtspositie ook zo. Het zijn gerenommeerde onderhandelaars die aanzien hebben en respect krijgen.

True Colours is de titel van een mooi lied van Cindy Lauper waarin ze aangeeft dat er veel positieve energie in ons zit en dat we ons ware ik moeten durven uiten. Het is niets voor niets dat ik het als titel van deze eerste pagina in het nieuwe jaar geef omdat ik hoop dat de verharding in de samenleving wat minder zal worden: "So don't be afraid to let them show, your true colours".

In ieder geval toont ons vakblad ook haar kleuren. Een gedurfde restyling, kleurrijk, uitdagend en ruimte biedend voor goede artikelen en opinies. De nieuwe lay-out past in het vernieuwende denken, de veranderende organisatie en de plaats die wij in het onderwijsveld willen innemen: een vakgebied dat elke week verschillende keren in het PO en VO wordt gegeven. We zijn een kleurrijk vak!

2011 wordt een belangrijk jaar voor ons. Vooral door de ingezette koers van de Minister van OCW over de kernvakken. Voor de KVLO een uitgelezen mogelijkheid om aan te geven waarom wij tot die kernvakken horen. Verder zullen dit jaar de voorbereidingen hun definitieve richting krijgen en verder in gang worden gezet voor ons 150-jarig bestaan in 2012. Daarnaast zal de professionalisering van de KVLO haar beslag moeten krijgen en zien we uit naar een mooie voorjaarsvergadering in Amsterdam ter gelegenheid van het 140-jarig bestaan van de afdeling AGOV.

Jullie inzet en energie is medebepalend voor de toekomst. Laten we veel kleur in ons leven brengen!

"True colours, are beautiful, like a rainbow!"

Jan Rijpstra

COLOFON

Lichamelijke opvoeding

is een uitgave van de Koninklijke Vereniging van Leraren Lichamelijke Opvoeding (KVLO)

Redactie: Hans Dijkhoff (hoofdredacteur) Maarten Massink (praktijkredacteur) Jacqueline Tangelder (redactiemedewerkster) Redactieraad: Hilde Bax, Marianne van Bussel, Peter Barendse, Lars Borghouts, Jan Faber, Frank Jacobs, Mark Jan Mulder, Chris Mooij, Jorg Radstake en Sebastiaan Platvoet. Redactieadres: KVLO, Postbus 398, 3700 AJ Zeist, e-mail: redactie@kvlo.nl. Abonnement Lichamelijke Opvoeding: Jaarabonnement e 60,- (buitenland e 80,-) Losse nummers e 5,- (excl. verzendkosten)
Handelsadvertenties: Bureau Van Vliet BV, Passage 13-21, Postbus 20, 2040 AA Zandvoort, fax: 023 571 7680 e-mail: zandvoort@bureauvanvliet.com www.bureauvanvliet.com.
Verschijningsdata 2011: 28 jan., 25 feb., 25 maart, 29 april, 27 mei, 24 juni, 26 aug., 30 sept., 28 okt., 25 nov., 23 dec. Druk: Drukkerij Ten Brink Meppel, Postbus 41, 7940 AA Meppel. Tel.: 0522 855 111. Vormgeving+Opmaak: FIZZ reclame+communicatie, Stationsweg 44a, 7941 HC Meppel. Tel.: 0522 246 162. Aanbieding en plaatsing van teksten en foto's houdt tevens mogelijk gebruik op de KVLO-website in, uiteraard met vermelding van auteur en fotograaf. Overname van artikelen is alleen toegestaan met bronvermelding en na goedkeuring van de auteur. De redactie is verantwoordelijk voor de samenstelling. Niet alle artikelen behoeven de (volledige) instemming van de redactie te hebben.

Opleidingen

sportbonden en onderwijs steeds meer synchroon

Een nieuwe generatie sportleiders staat op

Vroeger leidden sportbonden hun eigen kader op. Over het algemeen bleef het kader de sport trouw. Tegenwoordig zit de maatschappij anders in elkaar. Ook de sportwereld is veranderd en het onderwijs. Dit artikel plaatst de opleidingen van verschillend niveau in een lijn.

Door: Jan Minkhorst

Er zijn nogal wat ontwikkelingen gaande in de sport. De sportvereniging van vandaag is nauwelijks nog te vergelijken met die van vroeger, het aantal commerciële sportaanbieders neemt gestaag toe en misschien nog wel het belangrijkste: ook de sporter zelf is allang niet meer de sporter van toen. Individuele belangen wegen steeds zwaarder. Sporters willen sporten op tijden dat het hen uitkomt, ze switchen makkelijker van de ene naar de andere tak van sport, beoefenen soms meer sporten tegelijk. En tenslotte prefereren ze persoonlijke, soms zelfs individuele, begeleiding.

Dit veranderende sportlandschap vraagt om een nieuwe generatie sportleiders: gemotiveerde, deskundige trainers en coaches. Alleskunnere bij voorkeur, die naast hun basiskennis en -vaardigheden over voldoende knowhow beschikken om specifieke sporten goed en vakkundig te begeleiden. Deze nieuwe lichte sportonderwijzers, instructeurs, trainers en coaches krijgen we niet zomaar. Hiervoor is een duidelijke visie op opleiden noodzakelijk. Want met de veranderende vraag van de markt, moet ook het onderwijs meebewegen.

Sportbonden zijn nog altijd verantwoordelijk voor het overgrote deel van de sportopleidingen, maar ook de ALO's en de roc's zijn belangrijke spelers. Diverse opleidingen, diverse aanbieders: hoe meet je de waarde van een diploma? Handig om te weten voor de student, maar minstens zo relevant

voor de werkgever in de sport! De sport zelf maakte zich sterk om de opleidingseisen helder te krijgen. Belangrijk meetinstrument daarbij is de Kwalificatie Structuur Sport (KSS), die door de sport werd ontwikkeld. Op basis van het arbeidsmarktperspectief werden beroepscompetenties vastgesteld. Dit geldt voor alle niveaus, van sportleider niveau-1 tot top- of bondscoach op niveau 5. Deze kwaliteitseisen sluiten aan bij de eisen die op Europees niveau worden gesteld.

Houvast

Op basis van de beroepscompetentieprofielen ontwikkelden de sportbonden de Proeven Van Bekwaamheid (PVB) en de opleidingen 1 t/m 5. Deze opleidingen worden nu inmiddels door vrijwel alle sportbonden aangeboden. De beroepscompetentieprofielen van de sport dienden daarnaast ook als basis voor de Kwalificatie Structuur Sport en Bewegen van de roc's waar het gaat om de specialisatie tot trainer/coach. Roc-opleidingen zijn hierdoor meer en meer gelijkgeschakeld met het opleidingsaanbod van de bonden. Het onderwijsaanbod voor toekomstige werknemers in de sport wordt transparanter, maar biedt ook houvast voor de werkgevers. Gecertificeerde of gediplomeerde studenten, beschikken namelijk over competenties die in de praktijk gevraagd worden.

“De sportbonden en het onderwijs hebben elkaar de laatste jaren goed gevonden”, zegt Jan Minkhorst, projectleider van de Academie voor Sportkader. “Ze werken meer dan ooit samen en erkennen elkaars Proeven Van Bekwaamheid waar het gaat om de opleidingen tot trainer/coach. De samenwerking wordt geïntensiveerd. Er is inmiddels een traject gestart dat in de komende drie jaar moet leiden tot PVB's voor alle opleidingen, ongeacht of die nu via een roc of een sportbond worden gegeven.”

De vraag naar meer gekwalificeerde trainers blijft actueel

Hoe snel gaan de ontwikkelingen? Nog maar vijf jaar geleden was er voor sportinstructeurs en leerkrachten lichamelijke opvoeding in spé weinig te kiezen. Je ging naar het Cios of de ALO. Tegenwoordig zijn er maar liefst 30 roc's die de mogelijkheid bieden om de specialisatie tot trainer/coach voor bepaalde sporten te volgen. Met deze specialisatie voor sportleider 3 en 4 binnen hun reguliere opleiding, leveren zij allround sportleiders af: professionals die niet alleen prima les kunnen geven, maar ook in staat zijn lessenreeksen samen te stellen en voor te bereiden. Jan Minkhorst:

Sportleider

“Deze nieuwe lichte sportleiders biedt grote kansen voor de sport: er komen meer en vooral gekwalificeerde trainers en coaches. Toch zijn het er nog altijd veel te weinig.”

Actueel

De vraag naar meer gekwalificeerde trainers blijft actueel. In de opleidingen van deze trainers is een

steeds grotere rol weggelegd voor leren in de praktijk. Studenten leren zaken die daadwerkelijk noodzakelijk zijn voor het werkveld en maken zich deze vaardigheden ook eigen in de context. Jan Minkhorst: “Deze manier van opleiden vraagt echter wel om voldoende begeleiding tijdens het leren in de praktijk. Ook het volgen van een maatschappelijke stage binnen de sport vraagt om extra begeleiding. Maar het biedt ook mooie kansen, bijvoorbeeld voor vakleerkrachten lichamelijke opvoeding met een specialisatie voor specifieke sporten. Hun arbeidsperspectief wordt hierdoor immers vergroot.”

Wie zijn nu de sportleiders volgens de Kwalificatie Structuur Sport?

Sportleider 1

De sportleider 1 is een beroepsbeoefenaar die ondersteuning biedt aan sportleiders van een hoger niveau bij het geven van trainingen/lessen en het begeleiden van wedstrijden. Hij of zij draagt geen eindverantwoordelijkheid, werkzaamheden worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van een sportleider op een hoger niveau. Vaak gaat het om eenvoudige werkzaamheden zoals helpen bij het uitvoeren van activiteiten, het afhandelen van wedstrijdformaliteiten en het zorgen voor vervoer.

Voorbeeld KNVB: jeugdvoetballeider

Voorbeeld Atletiekunie: geen opleiding

Sportleider 2

De sportleider 2 werkt doorgaans in de breedtesport binnen verenigingsverband. In de meeste gevallen gaat het om vrijwilligerswerk. De sportleider 2 werkt óf nagenoeg zelfstandig, op basis van door anderen opgestelde trainingsschema's, óf onder supervisie van een daartoe gekwalificeerde sportleider. Sportleider 2 vervult een assisterende rol in de sportorganisatie.

Voorbeeld KNVB: modules voor F- E- D pupillentrainer en juniorentrainer

Voorbeeld Atletiekunie: looptrainer 2, atletiektrainer 2 etc. >>

Contact:

info@academievoorsportkader.nl

Sportleider 3

Verreweg de meeste sportleiders 3 zijn werkzaam in de breedtesport. Hun werkterrein is een vereniging of een commerciële sportorganisatie. Bij sommige sporten ligt het accent op het aanleren van elementaire vaardigheden en wordt er gesproken over lessen in plaats van trainingen en toetsen in plaats van wedstrijden.

De sportleider 3 werkt op basis van de wensen en (on)mogelijkheden van de sporters. Hij/zij heeft te maken met het ambitieniveau van de vereniging, dat van de individuele sporter en de mogelijkheden die de vereniging biedt. De sporters kunnen zowel volwassenen, kinderen als andere doelgroepen zijn.

Voorbeeld KNVB: trainer-coach 3 jeugd en trainer-coach 3 senioren (UEFA C)

Voorbeeld uit Atletiekunie: Jeugdathletiektrainer 3 en looptrainer 3 etc.

Sportleider 4

De sportleider 4 werkt doorgaans met specifieke (groepen) sporters, veelal in de top van de breedtesport, maar kan ook werkzaam zijn op basis van andere selectiecriteria.

De selectie heeft veelal betrekking op de wedstrijd sport, maar kan ook een selectie naar doelgroep (55+, kleutergymnastiek, gehandicapten) zijn. Het werkterrein van de sportleider 4 kan een vereniging, maar ook een sportbond zijn. Deze sportleider is meestal verantwoordelijk voor training en coaching van selectieteams of geselecteerde sporters.

De sportleider 4 zal sportleiders die lager gekwalificeerd zijn, (bege)leiden en adviseren. Hij/zij treedt vaak op als praktijkbegeleider van sportleiders in opleiding. Op sporttechnisch terrein is deze sportleider vooral gericht op de ontwikkeling en uitvoering van sporttechnisch beleid voor de langere termijn. Sportleider 4 scout talenten en beoordeelt het ontwikkelingspotentieel van de sporter. Hij/zij analyseert de mogelijkheden van de sporter en adviseert waar het een verdere loopbaan als sporter betreft.

Voorbeeld KNVB: trainer-coach 2 (UEFA B) en trainer-coach 1 senioren of jeugd (UEFA A)

Voorbeeld Atletiekunie: Middenlange afstand 4, werptrainer 4 etc.

Dit is de Academie voor Sportkader

De Academie voor Sportkader bestaat sinds 2006 en is in 2010 onderdeel van NOC*NSF geworden. De Academie werkt in opdracht van de sport(bonden) aan de verbetering van de kwaliteit en kwantiteit van sporttechnisch en arbitraal kader. Doel is er voor te zorgen dat iedere sporter een competente coach krijgt en elke wedstrijd een competente scheidsrechter. Meer dan 50 sportbonden werken op dit moment aan het opzetten en/of verbeteren van hun opleidingen. Maar wanneer voldoet een opleiding aan de kwaliteitseisen, welke mogelijkheden voor e-learning zijn er, op welke manier kunnen bonden hun krachten bundelen? Er zijn massa's kansen voor samenwerking én er is vraag naar transparantie. Zowel bij de werkgever als de toekomstige werknemer in de sport. Via de Academie voor Sportkader werken de bonden aan het transparant maken van het aanbod, maar ook het instellen van criteria voor de kwaliteitsborging van hun opleidingen

Aandachtsgebieden

De focus van de Academie voor Sportkader ligt op coaches en scheidsrechters. Er zijn aandachtsgebieden opgesteld waar, in de vorm van projecten, een impuls wordt gegeven aan kwaliteit. Voorbeelden van aandachtsgebieden zijn:

- Eerder Verworven Competenties (EVC)
- Beroepspraktijkvorming
- Leermaterialen
- Docentenopleidingen
- Gezamenlijke Proeven Van Bekwaamheid (PVB's)
- Bevorderen van kennisuitwisseling
- Monitoren van de arbeidsmarkt (inclusief vrijwilligers)
- Arbeidsmarktgegevens vertalen naar beroepscompetentieprofielen
- Afstemmen sport en onderwijs
- Binnen deze aandachtsgebieden streeft de Academie naar kwaliteitsborging en het vastleggen van gegevens. Hierbij wordt inmiddels intensief samengewerkt met het onderwijs en andere instellingen.

Kijk voor meer informatie op www.academievoorsportkader.nl of neem contact op. Academie voor Sportkader

Postbus 55

6800 AR Arnhem

tel.: 026 483 44 54

e-mail: info@academievoorsportkader.nl

Sportleider 5

Het werkgebied van de sportleider 5 is ruimer dan de topsporters die vallen binnen de definiëring van NOC*NSF Topsport. Het werkgebied van sportleider 5 wordt gevormd door die sporters voor wie het bedrijven van de sport, evenals voor de sportleider 5, de primaire tijdsbesteding is of als beroep wordt uitgeoefend.

De startende sportleider 5 zal zich bij de aanvang van zijn loopbaan niet direct op topsportniveau manifesteren, maar beschikt wel over de kwaliteiten en ambitie om uit te groeien tot een topsportcoach.

Op basis van ervaring, bijvoorbeeld in het topsegment van de regionale en nationale competitie, zal de startende sportleider 5 kunnen groeien naar de positie van topsportcoach en voldoen aan de beschrijving van het beroepscompetentieprofiel.

Een andere entree op de arbeidsmarkt voor de startende sportleider 5 kan assistent van een topsportcoach zijn.

Voorbeeld KNVB: Coach betaald voetbal (UEFA-PRO) ◀

Start Campagne 3+2

een *Succes!*

Het was dan wel de dertiende december, maar het was allerminst een ongeluksdag. Op Sportiefste basisschool van Nederland, De Catamaran, in Rotterdam werd de actie 3+2= een fit idee officieel gestart!

Door: Hans Dijkhoff

Alle kinderen van de school waren voor deze gelegenheid gehuld in witte T-shirts van de actie 3+2. Het was een koudig gezicht om de leerlingen uit groep 3 en 4 met zo'n uitmonstering over hun jassen te zien lopen. Het was namelijk zeer koud die dag. Maar dat kon de pret niet drukken en dat was goed van hun gezichtjes af te lezen. Tijdens de toespraken van onze KVLO-directeur Cees Klaassen, voorzitter van het convenant Gezond Gewicht Paul Rosenmöller en de wethouder Sport Antoinette Laan van Rotterdam, stonden de leerlingen te trappelen om warm te blijven.

Dan was het grote moment daar. De 3+2-bal ging rond langs de verschillende onderdelen van het Zoneparc-schoolplein dat ook officieel in gebruik werd genomen. Leerlingen lieten zien wat er allemaal mogelijk is op zo'n zoneparc. Uiteindelijk belandde de bal weer op het podium waar de 3+2-vlag werd gehezen en de actie ook aan de media werd gepresenteerd. Cees hield diverse interviews voor radio en tv (o.a. NOS Jeugdjournaal), waarin hij kernachtig uiteenzette waarom het van belang is dat we genoeg kwalitatief hoogstaand bewegingsonderwijs en sport aan leerlingen moeten aanbieden. Dat de boodschap helder is, blijkt wel uit de steunbetuigingen van diverse prominenten zoals Guus Hiddink en organisaties die onze actie een warm hart toedragen! Kijk op de actiesite 3+2 (www.3plus2.nl) voor meer foto's en klik op de link om de interviews nog eens te zien/beluisteren. ◀

Foto's: Hans Dijkhoff

Contact:

3plus2@kvlo.nl

Sportkaderopleidingen in het mbo: van idee naar uitvoering

Dit artikel laat zien hoe drie mbo-instellingen en andere betrokken partijen, vanuit verschillende invalshoeken, het thema Sportkader gestalte proberen te geven. Welke partijen zijn hierbij betrokken en wat zijn de tips die scholen kunnen geven vanuit hun ervaring met het opzetten van dit aanvullend aanbod voor hun studenten?

Door: Ineke Dijkstra

Vanuit het beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs (ministeries van OCW en VWS) kunnen mbo-instellingen in de periode 2009-2011 gebruikmaken van een financiële injectie voor de herinvoer van bewegen en sport binnen het onderwijs. Mbo-instellingen kunnen de verkregen subsidiegelden gebruiken voor

het verbreden en verdiepen van het sport- en beweegaanbod en het aanstellen van een sportcoördinator die dit project 'Bewegen en Sport' aanstuurt binnen de instelling. Het Platform Bewegen en Sport mbo biedt hierbij de mbo-instellingen ondersteuning aan op verschillende thema's. Eén van deze thema's is Sportkader en dit heeft als doel om een structuur in het mbo op te zetten waarbinnen het voor alle studenten mogelijk is aan een sportkaderopleiding deel te kunnen nemen, ongeacht opleiding of studierichting.

Niveau 2 kaderopleidingen op het Graafschap College

Het Graafschap College timmert vanuit het project Bewegen en Sport hard aan de weg om voldoende beweegaanbod voor de studenten te creëren. Ook via het thema Sportkader wil de school een sportactiever klimaat neerzetten.

In januari en februari 2011 start het Graafschap College met de volgende opleidingen: Pupillentrainer Voetbal, Volleybaltrainer 2 CMV, Handbaltrainer 2 en Gymnastiekleider 2. Om de drempel voor studenten zo laag mogelijk te houden koos het team voor korte opleidingen (niveau 2), die direct 's middags na schooltijd gegeven worden en bovendien betaalbaar zijn. De keuze voor de sporten was makkelijk gemaakt vond de organisator van de sportkaderopleidingen, Andre Simmelink (tevens docent van de Sport en Bewegen opleiding van het Graafschap College). "Samen met projectleider Heleen Bargeman heb ik gekeken naar de verenigingen waar we al mee samenwerkten en hebben onderzocht aan welk kader daar de meeste behoefte is."

De bonden verzorgen de opleidingen en de school zorgt voor de gehele organisatie. School en bond zorgen samen voor de informatievoorziening bij de verenigingen, de verenigingen op hun beurt zorgen voor de benodigde stageplekken. Voor de werving van studenten heeft Andre in een vroeg stadium contact gezocht met de afdeling Communicatie/PR van het Graafschap College. Het communicatieplan dat hieruit voortkwam voorziet in een gedegen werving van de studenten. Via een studentenportal en e-learningssysteem kunnen studenten zich inschrijven en/of informatie opvragen. Er is een folder gedrukt, die ook digitaal beschikbaar is en op alle vestigingen zijn posters opgehangen. Alle decanen en sportdocenten zijn ingelicht en kunnen studenten van informatie voorzien en als laatste pijl op de boog komt er nog een kort stukje in het personeelsblad.

De wervingsfolder (voorkant) voor de sportkaderopleidingen op het Graafschap College

Andre: "Ik zou iedereen willen adviseren: neem contact op met de sportbonden. Bij ons waren de bonden meteen enthousiast. Met de inhoudelijke expertise van de bond, onze organisatie en de stageplekken bij de verenigingen, vullen we elkaar goed aan. Studenten kunnen helaas geen vrijstelling krijgen van vakken of bepaalde studiepunten halen. We hopen door de opleidingen open te zetten voor externen voldoende volume te creëren en daarmee ook de verenigingen te kunnen bedienen. De eerste inschrijvingen druppelen nu binnen en het is spannend of we alle opleidingen vol krijgen!"¹

Een integrale aanpak: het project 'Zaalvoetbal in het mbo'

Een andere aanpak van sportkaderopleidingen is een gezamenlijk initiatief van het platform Bewegen en Sport mbo en de KNVB. Op drie kansrijke locaties zetten de partijen een compleet zaalvoetbalaanbod neer in het mbo. De gedachte achter dit concept is dat een snelgroeiende sport als zaalvoetbal veel jongeren aanspreekt en daarmee geschikt is om een grote doelgroep te bereiken. Voor sportkader betekent dit dat er uit een grote

poel gevist kan worden, waar de school bovendien al inzicht in heeft. Ook de KNVB is zich hiervan bewust en heeft zaalvoetbal in het mbo tot één van de speerpunten voor de komende jaren gemaakt.

De gekozen locaties (Amsterdam, Rotterdam en Heerenveen) beschikken allemaal over een regionaal zaalvoetbalcentrum, sterke verenigingen, goed georganiseerde mbo-scholen en een sportactieve gemeente. Hiermee zijn alle basis-ingredienten aanwezig om een compleet zaalvoetbal-aanbod neer te kunnen zetten. Studenten krijgen hierbij de gelegenheid om eerst op school kennis te maken met zaalvoetbal via zogenaamde clinics. Vervolgens kunnen ze deelnemen aan trainingen en competities bij de lokale zaalvoetbalclubs. Daarna kunnen ze zich met een team inschrijven voor het NK Zaalvoetbal mbo. Tijdens de competities en trainingen krijgen studenten de gelegenheid om de Trainer/Coach (TC3 Zaalvoetbal)-opleiding te volgen.

Willem Bos, medewerker marketing bij de KNVB, is blij met het project: "Heel veel studenten zijn al lid van een voetbalclub, anderen nog niet, maar één ding is zeker: zaalvoetbal leeft enorm. Via voorrondes op minimaal drie plaatsen in Nederland, en uiteindelijk het NK in Amsterdam hopen wij samen met het platform Bewegen en Sport, de mbo-instellingen en onze zaalvoetbalclubs een aanbod te realiseren waar iedereen op zijn of haar niveau kennis kan maken met de zaalvoetbalsport. Uniek aan deze samenwerking is wat mij betreft de inbedding van kaderwerving. Het voordeel is tweeledig; enerzijds kunnen studenten die meer geïnteresseerd zijn in het geven van training of fluiten van wedstrijden direct ervaring opdoen en anderzijds profiteren andere studenten direct van professioneel kader in opleiding."

Het 'Zaalvoetbalproject mbo' is in september 2010 van start gegaan en staat nog in de kinderschoenen. Het streven is om over twee jaar alle facetten van het project ten >>

Neem contact op met
de sportbonden

Contact:

info@into-balance.nl

uitvoer te hebben gebracht. De lokale partijen zijn enthousiast en blijken te willen investeren. De scholen hebben een projectleider aangesteld die de coördinatie en werving van studenten verzorgt. De gemeente levert op twee locaties de inzet van een combinatiefunctionaris. De KNVB geeft bijscholing voor trainers en mbo-docenten en ondersteunt de scholen bij de organisatie van het NK. De verenigingen verzorgen de trainingen en de competities. Het platform ondersteunt het project middels een financiële injectie en inhoudelijke ondersteuning en is aan het onderzoeken of een zelfde opzet ook voor andere toegankelijke teamsporten interessant kan zijn.

Opleidingscentrum voor sportkader in de regio Tilburg

In januari 2010 is in Tilburg een bijzonder samenwerkingsproject gestart: een centraal opleidingscentrum voor sportkader in de regio Tilburg. De gemeente en het roc Tilburg, school voor Sport en Bewegen, hebben in dit project de krachten gebundeld om het groeiend tekort aan goed opgeleid kader een halt toe te roepen en verenigingen te ondersteunen bij het opleiden van sportkader.

Projectleider Bas van Zundert (docent bij het roc Tilburg, school voor Sport en Bewegen), en Marc de Groot (teamleider combinatiefunctionarissen bij de gemeente Tilburg) werken intensief met elkaar samen. Waar Marc vanuit de gemeente de wensen inventariseert bij de verenigingen op het gebied van kaderopleidingen, zorgt Bas vanuit het roc voor de organisatie van de kaderopleidingen en werving van deelnemers. Het roc Tilburg biedt de opleiding aan en doet dit in samenwerking met de bonden. Op dit moment lopen er verschillende opleidingen voor externen vanuit de sportverenigingen in combinatie met studenten van Sport en Bewegen, waaronder bijvoorbeeld pupillentrainer voetbal, hockeytrainer en tennisleraar. Ook andere studenten van het roc kunnen gebruikmaken van het opleidingsaanbod. Het projectteam 'Bewegen en Sport' hoopt dit jaar een opzet voor een 'minorstructuur' te kunnen presenteren voor studenten van alle opleidingen binnen het roc met daarin de mogelijkheid om een kaderopleiding te volgen binnen onderwijstijd (gekoppeld aan kwalificatiedossiers).

Het ideaalbeeld is een opleidingscentrum waar vraag en aanbod op elkaar worden afgestemd met alle partijen die in de regio betrokken zijn bij het ontwikkelen van goed sportkader. Hiermee wil het roc Tilburg op regionaal niveau een spin in het web zijn voor sportkader zodat er een opleidingsaanbod ontstaat dat aansluit bij de regionale behoefte.

Het zaalvoetbalproject

Carly ten Broeke, directeur bij het roc Tilburg, school voor Sport en Bewegen, adviseert scholen die een vergelijkbaar project willen starten om zelf de regie in handen te nemen: "Wacht niet op andermans initiatief. Kom met een plan en neem betrokken partijen vanaf het begin mee in het proces, zodat het project gezamenlijk gedragen wordt. Wij zijn niet meteen met kaderopleidingen voor al onze studenten gestart omdat we eerst een stevig fundament wilden leggen. Wij hebben eerst in de regio gekeken waar de behoeftes lagen en dit omgezet naar een plan dat past bij onze visie; namelijk dat wij een maatschappelijke taak hebben in onze regio en een bredere verantwoordelijkheid hebben dan alleen onze eigen studenten. Toen ik met de gemeente ging praten, bleek er al een plan voor sportkader in de kast te liggen maar ontbrak de tijd en 'know-how' om het in de praktijk te brengen. De wethouder was meteen enthousiast."

Kies een kaderopleiding die past bij de doelgroep: Assistent vechtsportleraar!

Tot slot een kijkje achter de schermen bij een jonge bond of eigenlijk stichting, die actief de samenwerking zoekt met het mbo: het Nederlands Instituut voor Vechtsport en Maatschappij (NIVM). Het instituut heeft een stevige maatschappelijke agenda en richt zich op het ondersteunen van een veilig en verantwoord vechtsportklimaat. Het NIVM heeft het onderwijs veel te bieden want problemen als schooluitval, pesten, agressieregulatie en weerbaarheid worden meegenomen in hun opleidingen. Alle opleidingen focussen zich op het inzetten van vechtsport als pedagogisch middel door het aanbieden van uitdagende en speelse lesvormen. De insteek van de opleidingen is breed en vanuit verschillende vechtsportdisciplines interessant waardoor een grote groep jongeren bediend kan worden.

Programmamanager van het NIVM, Jurgen Huizenga vertelt dat er vanuit het onderwijs en in het bijzonder het mbo-onderwijs, een grote vraag is naar het laagdrempelig kunnen

Tabel 1: Van idee tot uitvoer: hoeveel tijd heb je daar voor nodig?

Project	Eerste gedachten over	Eerste contacten	Schrijven plan	Start project en uitvoeringsfase	Start pilot(s)
Graafschap College	Najaar 2009	Voorjaar 2010	Zomer 2010	Najaar 2010	Januari/februari 2011
Zaalvoetbal	Begin 2009	April 2009	Zomer 2009	September 2009	Van november 2010 t/m 2011
Roc Tilburg	Begin 2008	September 2008	April 2009	Januari 2010	September 2010
NIVM/ROCWB	Mei 2010	Juni 2010	September 2009	Oktober 2010	Februari 2011

inzetten van vechtsport. De interesse voor de sportkaderopleidingen is hierbij het grootst. Zo biedt het NIVM in 2011 de 'vechtsportoverstijgende' opleiding Assistent Vechtsportleraar aan voor studenten bij het roc West-Brabant. Jurgen: "Het valt ons op dat veel mbo-scholen aangeven dat het grootste knelpunt bij het implementeren van opleidingen de motivatie van de jongeren is. Er lijkt in eerste instantie weinig intrinsieke motivatie bij de jongeren om zich hiervoor in te schrijven. Studenten moeten dus op de juiste manier geprikkeld worden om tot een extra inzet te komen die een kaderopleiding vergt." Het roc West-Brabant ziet in het aanbod van een kaderopleiding in de vechtsport in dit verband een groot voordeel. "Jongeren op het mbo hebben veel affiniteit met vechtsport en de sport sluit aan bij hun belevingswereld. Daarom is een dergelijke opleiding laagdrempelig voor onze jongeren", aldus Jef Mahieu, projectleider op het roc West-Brabant.

Tot slot

Samenwerking blijkt een belangrijk goed bij het opzetten van de kaderopleidingen. Dit is één van de redenen dat het platform Bewegen en Sport in samenwerking met de achterban Sport en Bewegen (van de bedrijfstakgroep Gezondheidszorg, Dienstverlening en Welzijn) in november 2010 een onderzoek is gestart onder alle S&B-opleidingen in het mbo. Afspraken tussen onderwijsinstellingen en bonden/branches voor het verzorgen van kaderopleidingen worden in kaart gebracht, zodat er meer afstemming kan komen tussen bonden en het mbo-onderwijs. De resultaten van dit onderzoek worden op 17 maart 2011 tijdens het landelijk symposium van S&B bij het Deltion College gepresenteerd. ■

Noot

1 Op het moment van het schrijven van dit artikel is nog onduidelijk hoeveel inschrijvingen er komen. De opleidingen starten in januari/februari 2011. ◀

Als je ook wilt verkennen of je binnen je school een sportkaderopleiding kunt beginnen, neem dan gerust contact op of kijk op een van de volgende websites voor meer achtergrondinformatie:

<http://www.platformbewegenensport.nl/?thema/991/Sportkader.aspx>

<http://www.graafschapcollege.nl> (of mail slk@graafschapcollege.nl)

<http://www.vechtsportenmaatschappij.nl> (of mail huizenaga@vechtsportenmaatschappij.nl)

<http://www.roctilburg.nl> (of mail bzundert@roctilburg.nl)

<http://www.knvb.nl> (of mail Marius.Privee@KNVB.NL)

Ineke Dijkstra werkt als themaleider Sportkader voor het platform Bewegen en Sport van MBO Diensten. Daarnaast werkt zij vanuit haar eigen bedrijf Into-Balance als sportklimtrainster en docent en ontwikkelt zij onderwijsmateriaal voor sportkader.

ADVERTENTIE

huski reizen
Wintersport, outdoor & zeilampen

AVONTUURLIJK EN UITDAGEND, NATUURLIJK ARDENNEN!

3-DAAGSE REIS € 99,-

4-DAAGSE REIS € 119,-

INCLUSIEF:

- Professionele begeleiding
- Diverse activiteiten
- Overnachtingen

Deze aanbieding is geldig in de periode 23-05-2011 t/m 05-06-2011. Kijk voor deze en andere aanbiedingen op **WWW.HUSKI.NL**

Hockeytrainer worden via school

Voorbeeld van een brede samenwerking tussen sport en onderwijs

In het kader van dit topic lees je verhalen over hoe instanties, in dit geval de hockeybond, omgaan met het opleiden van hun kader. De KNHB heeft een variant waarbij de opleiding gedeeltelijk plaatsvindt op de school.

Door: Paul de Ruijter

Op 15 september 2009 was het dan zover. De eerste workshop van de hockeytrainersopleiding HT2 (Hockeytrainer niveau 2) van de Hockeybond (KNHB) ging van start. Onder de bezielende leiding van de ervaren hoofdopleider, tevens leraar LO, van de KNHB Academie de heer Wim Kemps startte een groep van 12 leerlingen van het Koningin Wilhelmina College (KWC) te Culemborg aan hun trainersopleiding. De heer Kemps aan het woord: "Goed opgeleide jonge trainers zorgen voor goede en beter opgeleide jeugdspelers/sters en een gestructureerde kaderopleiding is een belangrijke voorwaarde voor professioneel verenigingsbeleid!" Na een introductie over de opzet van de cursus ging

Salden: "onze school stapt graag in dit avontuur"

het al snel over: hoe geef je hockeyles, welk trainersgedrag hoort daarbij en uit welke onderdelen bouw je een training op?

De leerlingen gaven op hun eigen hockeyvereniging al hockeytrainingen aan de jeugd, maar hadden nooit een opleiding daarvoor gehad. Het gevaar bestaat dat je vast komt te zitten in jouw eigen lesgeefstijl, of het al dan niet goede voorbeeld van je eigen trainer, dat oefeningen vrij standaard blijven en dat de vooruitgang als hockeytrainer stagneert.

Hockeybond en school VO vinden elkaar

Alle deelnemers beseften dat het een unieke kans was om vanuit hun school hier iets aan te doen. Op hun eigen vereniging was het op korte termijn niet mogelijk om een trainersopleiding op te starten, maar via school wel. Een belangrijke reden was dat er op het KWC Culemborg veel leerlingen zitten die op hun eigen hockeyverenigingen al trainingen verzorgden. Daarnaast was het fenomeen maatschappelijke stage ook een aanleiding voor de gymnastiekdocente Carla Salden om contact op te nemen met de hockeybond om te onderzoeken of er mogelijkheden waren voor opleidingen binnen het voortgezet onderwijs (VO). Dat verzoek kwam precies op het juiste moment omdat het hoofd van de KNHB Academie Paul de Ruijter bezig was om via Bolwerken van Opleidingen het aanbod aan trainersopleidingen drastisch te verhogen. De Ruijter weet als ex-leraar bewegingsonderwijs dat er binnen het VO kansen lagen om hockeytrainers en -coaches op te leiden. De afspraak tussen Salden en De Ruijter was dan ook snel gemaakt en er werd snel zaken gedaan. Het oriënterend gesprek was de start van een pilot HT2. Salden: "Onze school stapt graag in dit avontuur met de hockeybond in het vertrouwen dat dit een unieke kans is, die voor alle partijen veel voordelen biedt".

De KNHB Academie

De hockeybond is een groeiende bond en zeker bij de Jongste Jeugd (6 t/m 10 jaar) is de vraag naar kwalitatieve trainers/coaches groeiende. De KNHB Academie, die zich hiervoor inzet, is een onderdeel van de KNHB dat zich richt op het opleiden en verbeteren van Hockeytrainers/coaches en daarnaast ondersteunt zij hockeyverenigingen met het op- en uitbouwen van structureel technisch beleid. De missie van de KNHB Acade-

mie is: elke speler/ster heeft een competente trainer/coach. De Ruijter zag het dan ook als een uitdaging om de organisatie van de trainerscursussen anders aan te pakken. In plaats van afwachten of een vereniging een cursus aanvraagt, draaide hij het model om. De Ruijter: "We gaan met de KNHB Academie een landelijk dekkend netwerk van trainersopleidingen doorvoeren door het oprichten van Bolwerken van Opleidingen met samenwerkingspartners vanuit verenigingen, mbo's (o.a. Sport&Bewegen en CIOS) en VO-scholen of combinaties daartussen. Daardoor weten hockeyverenigingen zeker dat er jaarlijks in hun omgeving trainerscursussen worden aangeboden".

Conclusies naar aanleiding van de pilot HT2

Het betrof hier een pilot, waarmee ervaringen opgedaan werden rondom het aanbieden en implementeren van de Hockey Trainer niveau 2 opleiding. Vanuit een uitgebreide evaluatie werden de volgende conclusies getrokken:

- de aangeboden HT2 – opleiding bestond uit 12 workshops met de nodige Praktijkgestuurde Opdrachten (PGO's) en dat bleek een langduriger traject dan gedacht
- de Onderwijscommissie van de KNHB Academie besloot dan ook een aparte cursus HT2 – Jongste Jeugd te ontwikkelen met vijf workshops, die zich richt op 3-, 6- en 8-talshockey (Jongste Jeugd) en beginnende lesgevers. Deze cursus wordt aangeboden in het VO, maar ook op verenigingen en zo is een optimaal opleidingsaanbod ontstaan, waarmee de KNHB voor alle doelgroepen een aanbod heeft. Op scholen voor VO kan, als de basis is gelegd bij HT2 – Jongste Jeugd, eventueel een vervolg komen door de cursus HT2 – Elftalshockey aan te bieden
- deze cursus speelt in op de groeiende behoefte aan kwaliteit en kwantiteit binnen hockeyverenigingen om voor alle jeugdgroepen een opleidingsaanbod te creëren
- de cursus HT2 die aangeboden werd bij de pilot blijft bestaan en heet vanaf nu HT2 – elftalshockey.

Planning per schooljaar?

- Op het KWC is de pilot tweemaal aangeboden, zowel voor als na de kerstvakantie. Dat bleek zeker voor de tweede cursus teveel te zijn, omdat in de eindexamenperiode de belasting voor de leerlingen soms te hoog was.
- Dit was echter de uitgebreide HT2 – opleiding met 12 workshops en waarschijnlijk is het wel mogelijk om tweemaal per schooljaar een HT2 – Jongste Jeugd aan te bieden.

Voorzitter Onderwijscommissie KNHB Academie Carel van der Staak: "Het enthousiasme dat de leerlingen van het KWC Culemborg toonden, hield gelijke tred met de sterke ontwikkelingen die ze als trainer doormaakten, dankzij de invloed van de cursus en de praktijkbegeleiding. Er is een nieuwe groep trainers beschikbaar gekomen waar veel jeugdspelers/-sters profijt van zullen hebben!". >>

Contact:

academie@knhb.nl

Cursusprogramma HT2

Zoals hierboven ook al aangegeven heeft deze pilot ertoe geleid dat er een onderverdeling binnen HT2 is gemaakt. Vanuit een specifieke focus op een bepaalde doelgroep is een passende workshopinhoud vormgegeven (zie blz. 17), die naadloos op elkaar aansluit en waarvan HT2 – Jongste Jeugd mogelijk zelfs het beste in het onderwijs te implementeren is.

Maatschappelijke stage

De leerlingen die de hockeycursus volgen kunnen daar hun verplichte uren voor maatschappelijke stage voor inzetten, en daarnaast telt de cursustijd ook als lestijd. De KNHB Academie stelt als voorwaarde dat cursisten in hun eigen verenigingen hockeytrainingen verzorgen en daarin ook hun (praktijk)opdrachten doen. Zo snijdt het mes aan vele kanten.

Overig aanbod KNHB

Naast het – in afstemming met het brede onderwijsveld – kunnen aanbieden van verschillende trainersopleidingen heeft de Hockeybond een breder aanbod voor het onderwijs. Dit passende aanbod bestaat onder andere uit het volgende:

● Nationale Shell Schoolhockeycompetitie

De KNHB organiseert jaarlijks de Nationale Shell Schoolhockeycompetitie, waaraan schoolteams uit de onder- en bovenbouw VO meedoen. In totaal doen er ongeveer 12.000 leerlingen vanuit 250 VO-scholen mee en alle teams spelen minimaal vier wedstrijden; de wedstrijden vinden plaats op 50 hockeyverenigingen en de landelijke finaledag is ieder jaar in juni in het Amsterdamse Bos.

● Lesmap Kennismaken met hockey in het voortgezet onderwijs

De KNHB vindt het belangrijk dat kinderen op school op een leuke en verantwoorde wijze kennismaken met hockey. De KNHB heeft daarom een lesmap ontwikkeld *Kennismaken met hockey in het voortgezet onderwijs*. Deze map is ontwikkeld i.s.m. de SLO (Stichting Leerplan Ontwikkeling). Sportverenigingen worden tegelijkertijd gestimuleerd om structureel met het onderwijs samen te gaan werken en een passend hockeyaanbod te verzorgen. De KNHB participeert dan ook in het project 'Sportaanbod voor het onderwijs' en heeft een ondersteuningsconcept voor hockeyverenigingen ontwikkeld om schoolactief te blijven/worden. Dit ondersteuningspakket bestaat onder andere uit een les- en materialenpakket. Op de website van de KNHB staat meer informatie over het stimuleren van verenigingen om schoolactief te worden. Daar is deze lesmap ook gratis op te vragen.

● Funkey en VO Lesgeefassistenten

Funkey is een lesprogramma voor kinderen van 4 tot 8 jaar van *alle* basisscholen in Nederland. **Fun** in goed leren bewegen staat centraal, ofwel is de **KEY**. Funkey bestaat uit een breed beweegaanbod waarbij hockey een onderdeel is. Een Funkey les wordt gegeven in twee of drie kleine groepjes en omvat loopscholing, balvaardigheid en een vorm van hockey. De Funkey lesmap bestaat uit een lessenserie voor 4- tot 5-jarigen, een serie voor 6- tot 7-jarigen, vier hockey/knots-hockeylessen voor 4- tot 8-jarigen en een reeks 'knotsgekke oefeningen'. Leerlingen van het VO die willen helpen bij het geven van Funkey lessen, kunnen dit doen in het kader van hun maatschappelijke stage. Informatie over Funkey en de gratis lesmap kun je aanvragen op funkey@knhb.nl.

“De cursisten boeken stevige vooruitgang”

Bolwerken van opleidingen binnen voortgezet onderwijs

De KNHB Academie heeft in haar meerjarenbeleidplan opgenomen dat in 2015 op 50 VO-scholen een HT2 – Jongste Jeugdopleiding is geïntegreerd. De komende jaren wordt het aantal scholen dan ook uitgebreid, maar daarvoor moet er wel het nodige gebeuren. Naast alle organisatorische zaken gaat De Ruijter er van uit dat de bolwerken voor een groot percentage een zelfregulerend systeem gaan worden. De scholen hebben daarbij zelf erkende KNHB-leercoaches, de verenigingen Praktijkbegeleiders en het bondsbureau biedt de nodige ondersteuning.

Het gewenste toekomstbeeld is een regionaal aanbod van bolwerken bij VO-scholen in de buurt van (bolwerken bij) verenigingen, waardoor er een landelijk dekkend netwerk

ontstaat, te beginnen bij de HT2 – Jongste Jeugd. Daarboven wordt een bouwwerk gebouwd van de vervolgopleidingen: HT2 – Elftalhockey, HT3 en HT4. De Ruijter: 'Je kunt het zien als het opbouwen van een dealernetwerk om een dienst dicht bij de klant aan te bieden'.

Leercoach en/of Praktijkbegeleider (PB) worden?

Om een zelfregulerend systeem neer te zetten is er behoefte aan goed gekwalificeerde leercoaches en praktijkbegeleiders. Zowel de leercoaches als de praktijkbegeleiders hebben namelijk een belangrijke rol binnen de opleidingen.

HT2 – Jongste Jeugd

Voor wie?

- (Beginnende) trainers en coaches van Jongste Jeugdteams (3-, 6-en 8-tallen).
- Spelers/sters uit A-, B-, en 2^e jaar C-Jeugd.
  - Leden van Technische- en Jeugdcommissies.
  - Ouders met (enige) hockeyervaring.

Inhoud Workshops (WS)

- WS - 1: Introductie cursus, trainersgedrag en basistraining geven
- WS - 2: Analyse techniek, trainersgedrag, methodiek en didactiek
- WS - 3: Van warming-up tot eindspel
- WS - 4: Optreden als coach en communiceren
- WS - 5: Coachen in de praktijk, systeem en tactiek

Leercoaches KNHB Academie

De cursussen HT2 – Jongste Jeugd moeten door erkende en door de KNHB Academie opgeleide leercoaches gegeven worden. Door de groei-ambities heeft de KNHB Academie behoefte aan meer leercoaches. Voorwaarden om leercoach te worden zijn: in het bezit zijn van een pedagogisch/didactische opleiding en minimaal een Trainersdiploma A of HT3 van de KNHB. In principe zijn alle leraren in het VO (mits met hockeyopleiding) geschikt om te worden opgeleid tot leercoach. De Ruijter: "Het streven is om te starten met VO-scholen die leraren hebben die voldoen aan het profiel van leercoach. Uiteraard wordt er ook binnen hockeyverenigingen gezocht naar nieuwe leercoaches en met die inspanningen moet de komende jaren de ambitie worden behaald".

Praktijkbegeleiders op de hockeyverenigingen

In de huidige cursussen van de KNHB Academie is sprake van een meer praktijkgerichte aanpak. In de Praktijkgerichte Opdrachten (PGO's) zitten veel onderdelen die de cursisten in eigen trainingen kunnen toepassen, zodat de cursisten met hun eigen teams de opdrachten uit hun cursus kunnen toepassen. Het is belangrijk dat er iemand op de vereniging is, de zgn. Praktijkbegeleider (PB), die de voortgang van de cursist volgt. Iemand die zelf een hockeyachtergrond heeft en beschikt over pedagogisch/didactische kwaliteiten kan die rol vervullen en vanuit hun beroep zijn leraren LO hiervoor uitermate geschikt, maar in principe zou elke leerkracht met hockeyachtergrond dit moeten kunnen.

Zowel Carla Salden als Ab van den Berg zijn op hun vereniging ook technisch coördinator(en) met als taak om jonge trainer/sters te begeleiden bij hun trainersvak. Beiden zijn als leraar LO in staat om aanwijzingen te geven over het lesgeven

HT2 - Elftalhockey

Voor wie?

- (Beginnende) trainers en coaches van C- en D- Jeugdteams.
- (Beginnende) trainers en coaches van breedtesport seniorenteams.

Inhoud Workshops (WS)

- WS - 1: Introductie nieuwe leren, Elektronische Leeromgeving en modeltraining geven
- WS - 2: Van warming-up naar eindspel
- WS - 3: Methodiek/didactiek/didactisch handelen, planning en bewegingsanalyse
- WS - 4: Technische bewegingsanalyse en trainersgedrag
- WS - 5: Tactiek en systemen
- WS - 6: Van wedstrijd naar training, veiligheid, blessurepreventie en assisteren bij een activiteit
- WS - 7: Keeperstraining en strafcorner
- WS - 8: Communiceren en leidinggeven
- WS - 9: Observeren en analyseren

en trainersgedrag. Met de kennis opgedaan in de cursus bleek bij alle deelnemers de kwaliteit van de trainingen een stevige impuls te hebben gekregen. Salden: "We zien op de verenigingen dat de cursisten een stevige vooruitgang boeken en dat straalt ook uit naar de andere trainers/sters van de vereniging en zeker naar de spelers/sters die zij training geven!".

Belangstelling gewekt?!

Vraag via academie@knhb.nl informatie aan over: de trainersopleiding HT2 - Jongste Jeugd in het VO en hoe word ik leercoach en/of Praktijkbegeleider (PB) van de KNHB Academie. ◀

KNHB
KONINKLIJKE NEDERLANDSE HOCKEY BOND

(Bijna) einde opleiding en dan?

Je bent bijna aan het einde van je ALO-opleiding en wordt uitgenodigd om een tijdelijke baan op je stageschool aan te nemen. Mag dat?
Of je hebt je opleiding afgerond, solliciteert op een reguliere baan en krijgt hem nog ook! Wat betekent dat voor jou als startende leraar?

Door: mr. Sandra Roelofsen

Om in het onderwijs als leraar benoemd te kunnen worden, moet je in het bezit zijn van de wettelijke onderwijsbevoegdheid. Als nog niet afgestudeerd student heb je deze bevoegdheid (nog) niet. Toch kun je een benoeming krijgen bij een school als onbevoegde omdat het uiteindelijk de verantwoordelijkheid van de werkgever is om niet-bevoegde leraren te werk te stellen. Voor de verschillende soorten onderwijs (primair- en voortgezet onderwijs en de BVE-sector) geldt wel dat je zonder bevoegdheid slechts in tijdelijke dienst kan worden benoemd. Soms bevalt een vierdejaars student van een ALO zelfs zo goed dat de school hem of haar vaste formatieruimte aanbiedt. Als zo'n werknemer nog geen bevoegdheid heeft kan dat dus alleen in een tijdelijke aanstelling! Vaak wordt aan de benoeming van een nog niet-bevoegde leraar door de werkgever de voorwaarde verbonden dat binnen afzienbare tijd de bevoegdheid wordt behaald. Terecht, de kwaliteit van het onderwijs is uiteindelijk immers gebaat bij het handhaven van bevoegdheidseisen.

Heb je de opleiding afgerond en je krijgt een reguliere baan aangeboden op een school voor VO dan is er in de Cao VO een speciale afspraak voor startende leraren gemaakt.

Uit onderzoek is namelijk gebleken dat een kwart van de startende leraren binnen vijf jaar het onderwijs weer verlaat. Vooral de volgende knelpunten spelen daarbij een rol:

- een groot struikelblok blijkt het primaire proces (het lesgeven). De lesvoorbereiding kost erg veel tijd. Vooral wanneer de leraar zelf nog moet sleutelen aan het te geven lesmateriaal. Ook lessen ombuigen naar de verschillende niveaus van de leerlingen kost veel tijd
- ook wordt de uitvoering van de lessen als zeer zwaar ervaren. Je moet dit pedagogisch goed doen, inhoudelijk en organisatorisch, alleen dan loopt een les goed. En deze onderdelen beheers je in het begin nog niet allemaal tegelijk
- motiveren van leerlingen en orde houden
- tegen problemen aanlopen die te maken hebben met het functioneren van de school als arbeidsorganisatie (geen eigen lokaal/sportzaal, geen goede communicatie met directeur, niet serieus genomen door team, problemen nergens kwijt kunnen etc.).

Eén van de maatregelen om deze uitstroom van startende leraren te beperken is artikel 7.3 Cao VO.

De startende leraar heeft recht op reductie van de lesgevende taak met 20% gedurende het eerste jaar van de aanstelling.

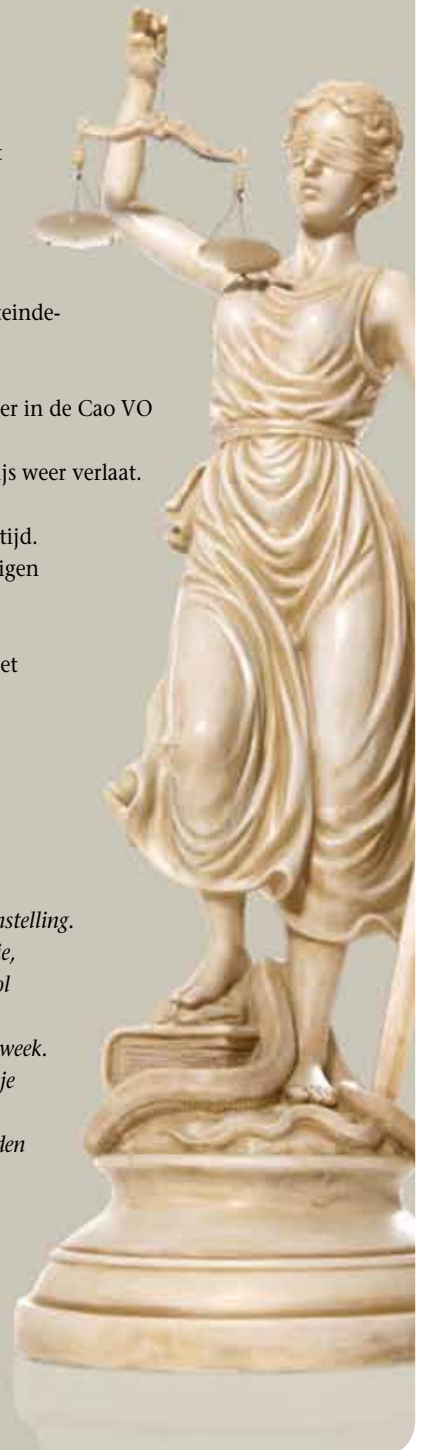
Onder een startende leraar wordt verstaan de werknemer met een eerste reguliere aanstelling in een leraarsfunctie, ongeacht de omvang van de betrekking. De 20% heeft betrekking op de in het taakbeleid van de betrokken school vastgelegde lestaak bij een vergelijkbare aanstelling.

Voorbeeld: je krijgt een aanstelling van 0,8 fte; volgens taakbeleid van de school betekent 1,0 fte 25 lessen per week.

Je moet dan met 0,8 fte 20 lessen per week geven; 20% reductie van de lestaak is dan vier lessen minder, dus je geeft 16 lessen per week. Overigens betekent dit niet dat je deze vier lessen niet hoeft te werken! In plaats van lesgeven worden deze uren ingevuld met andere taken en werkzaamheden en vooral meer tijd voor het voorbereiden van het primaire proces.

Een voorafgaande LIO- of vervangende aanstelling heeft geen beperkende invloed op deze afspraak!

Heb je vragen over deze of andere zaken op rechtspositioneel gebied dan kun je je wenden tot de afdeling IRP, te bereiken per e-mail: irp@kvlo.nl en op telefoonnummer 030 693 7678. ◀

Praktijk katern

Samenspel, van spelen tot spel (2) Methode in de praktijk

Zumba; dansen in de gymles!

Salto en flip; in turnen en in freerunning een begrip (2)

Samenspel,

van spelen tot spel (3)

Methode in de praktijk

‘Samenspel’ is mijn visie op het lesgeven in bewegen & sport in de onderbouw van het voortgezet onderwijs (havo/vwo) die ik heb verwerkt tot een methode. De achtergronden en visie zijn beschreven in het artikel ‘Samenspel van spelen tot spel’ in LO 10. In een vorig praktijkartikel in LO 11 heb ik voorbeelden beschreven van een les hurkwendsprong en een les basketbal. In dit artikel wil ik voorbeelden geven van stoeien en een combinatieles.

Door: Jennifer Nuij

FOTOS: JENNIFER NUIJ

- 1 Steunpunt weghalen
- 2 Controleren

Voorbeeld les 3, spelen met evenwicht, kennismaken met stoeien

Onderdeel	Leerjaar 1	Leerjaar 2	Leerjaar 3
Spelen met evenwicht			
Stoeivormen/zelfverdediging	Judo: valbreken, rollen, balansverstoring (rots/water), kantelen, randori	Judo: kanteltechnieken, eerste beenworp, houdgreep, randori Zelfverdediging: kelen, ogen, knieën, et cetera	Judo: eerste beenworp, dehashi barai, heupworp, slingerworp, staande randori Zelfverdediging: slaan, stoten, trappen, et cetera.

Leerjaar 1

Element	Onderwerp	Onderdeel	Transfer
Spelen met evenwicht	Stoeivormen/zelfverdedigingsvormen	Balansverstoring (rots/water), valbreken, rollen, kantelen, randori.	Judo

Leerjaar 2

Element	Onderwerp	Onderdeel	Transfer
Spelen met evenwicht	Stoeivormen/zelfverdedigingsvormen	Judo: valbreken, rollen, kantelen, eerste beenworp, houdgreep, randori. Zelfverdediging: kelen, knieën, ogen, et cetera.	Judo

Leerjaar 3

Element	Onderwerp	Onderdeel	Transfer
Spelen met evenwicht	Stoeivormen/zelfverdedigingsvormen	Judo (herhaling valbreken, rollen, eerste beenworp, dehashi barai, heupworp, slingerworp, staande randori) Zelfverdediging: slaan, stoten, trappen, etc.	Judo

Stoeien: thema balansverstoring leerjaar 1

De les wordt ingeleid met een uitleg over de oorsprong van de sport en wat gebruikelijke normen en waarden en afspraken zijn in deze sport.

Warming-up

1 Hadjimé-maté

Op Hadjimé lopen de leerlingen dwars door elkaar heen. Zij mogen elkaar niet aanraken. Op Maté moet iedereen blijven staan op de plaats waar hij is.

2 Hadjimé-maté-fluit

De signalen Hadjimé en Maté blijven hetzelfde. Als je een fluitsignaal hoort, ga je met je neus naar de afgesproken muur staan, zak je door je knieën, laat je je achterover rollen (klein, kin op de borst) en sla je naast je af. Niet doorrollen, wel terugrollen. Na het rollen ren je weer verder.

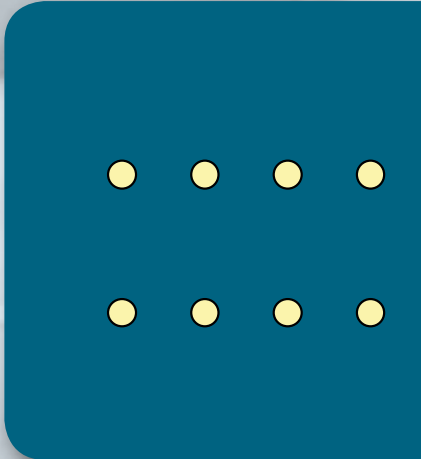
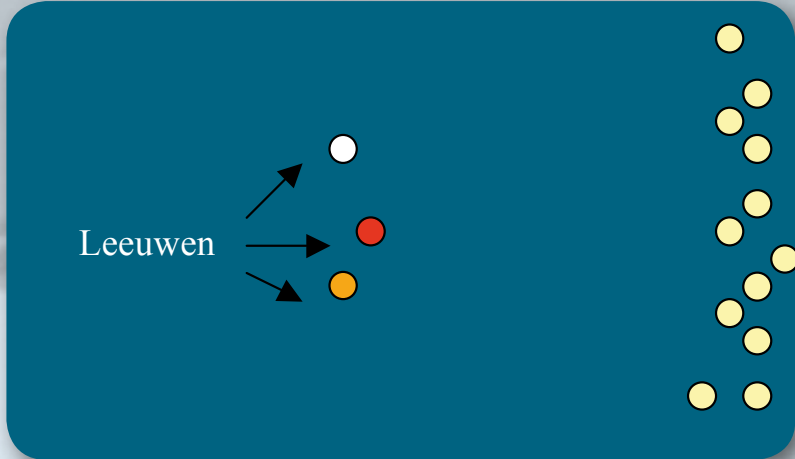
3 Hadjimé-maté-fluit-dubbel fluit

De signalen voor Hadjimé, Maté en een fluitsignaal blijven gelijk. Bij twee fluitsignalen ga je snel op je buik liggen, draai je naar je rug en ren je snel door. >>

- 3 Kantelen
- 4 In de wacht observeren
- 5 Respect voor je tegenstander

1

1

Wie is er bang voor de Hollandse Leeuw?

De lopers proberen op het teken van de docent naar de overkant van de tatami te komen, zonder gepakt te worden door een leeuw. De leeuwen proberen de lopers te pakken en op de rug te draaien! Als een loper op zijn rug ligt, wordt hij ook een leeuw. Lukt het de leeuw niet om de loper op zijn rug te leggen dan mag deze proberen te ontkomen. Maximaal twee leeuwen op een loper.

2

Chinees Boksen (Uitleg)

Spelsituatie 1

Uitleg: de spelers staan in tweetallen tegenover elkaar. Elk koppel staat ongeveer een meter, anderhalve meter, uit elkaar. De spelers houden hun handen op borsthoogte omhoog. Door tegen elkaars handen aan te duwen, proberen zij elkaar uit evenwicht te krijgen. De speler die het eerst een stap zet, heeft verloren. De spelers mogen elkaar niet vastpakken.

Puntentelling: de speler die het eerst een stap heeft gezet, heeft verloren. Punt voor de tegenstander. Raakt een speler het bovenlijf van de ander aan: punt voor de ander. Raakt een speler de nek of het hoofd aan van de tegenstander: twee punten voor de ander!

Leermoment: stevig staan! Voeten op schouderbreedte, de een iets voor de

ander en een beetje door je knieën.

Wisselen: na één minuut draait een rij een plaatsje door. Zo spelen de spelers tegen veel verschillende tegenstanders: groot, klein, dik, dun, sterk, minder sterk, stabiel, minder stabiel.

Moelijker maken: met één hand duwen.

Spelsituatie 2

Uitleg: de spelers staan in tweetallen tegenover elkaar. Elk koppel staat ongeveer een meter, anderhalve meter, uit elkaar. De spelers houden hun handen op borsthoogte omhoog. De spelers proberen elkaar weer uit evenwicht te krijgen maar mogen nu tegen de schouders duwen van hun tegenstanders (uiteraard wel gedoseerd). De speler die het eerst een stap zet, heeft verloren. De spelers mogen elkaar wederom niet vastpakken.

Puntentelling: de speler die het eerst een stap heeft gezet, heeft verloren. Punt voor de tegenstander. Raakt een speler de nek of het hoofd aan van de tegenstander: twee punten voor de ander!

Leermoment: naast stevig staan zijn er nog twee leermomenten: spelen met de kracht van de tegenstander: rots of water? Meegaan met de kracht (water) zodat de tegenstander zelf zijn evenwicht verliest en naar voren stapt? Of tegenwerken (rots), terugduwen, zodat de tegenstander zijn evenwicht verliest en naar achter stapt? Spelen met de eigen kracht: rechterhand? Linkerhand? Beide handen? Doen alsof je duwt en afwachten hoe je tegenstander reageert

om vervolgens alsnog toe te slaan? Kortom: spelen met evenwicht!

Wisselen: na één minuut draait een rij een plaatsje door. Zo spelen de spelers tegen veel verschillende tegenstanders: groot, klein, dik, dun, sterk, minder sterk, stabiel, minder stabiel.

Moelijker maken: met één hand duwen.

Japans Boksen (Uitleg)

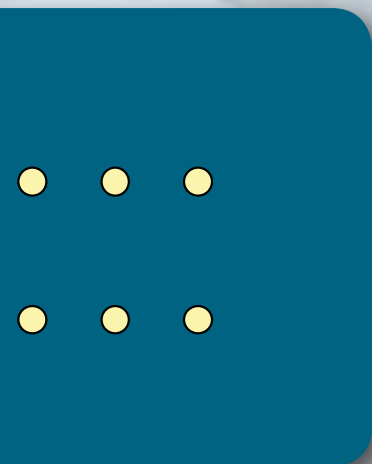
Uitleg: de spelers staan in tweetallen tegenover elkaar. Elk koppel staat ongeveer een meter uit elkaar. De spelers gaan met hun rechervoet voor staan en pakken allebei een pols vast van de ander (dezelfde kant, dus een speler pakt met zijn linkerhand de rechterpols van de tegenspeler). Zodra zij de andere pols vastpakken begint het spel. De spelers proberen elkaar uit evenwicht te brengen.

Puntentelling: de speler die het eerst een stap heeft gezet, heeft verloren. Punt voor de tegenstander. Raakt een speler de nek of het hoofd van de tegenstander aan of laat iemand los: twee punten voor de ander!

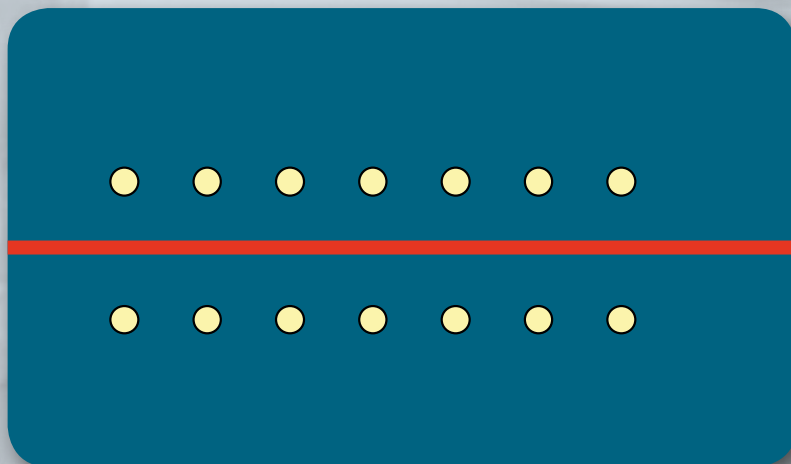
Leermoment: stevig staan, spelen met de kracht van de tegenstander: rots of water? Meegaan of tegenwerken (rots)? Naast vooruit en achteruit kan er nu ook naar links of naar rechts gestuurd worden. Deze vorm lijkt al meer op het staand stoeien. Deze vorm benadrukt ook het veiligheidsaspect van het stoeien: je staat garant voor elkaars veiligheid.

2

3

Wisselen: na één of anderhalve minuut draait een rij een plaatsje door. Zo spelen de spelers tegen veel verschillende tegenstanders: groot, klein, dik, dun, sterk, minder sterk, stabiel, minder stabiel.

3 Eindspel Boerenland/draakenland

Uitleg: de klas of groep wordt in twee subgroepen ingedeeld (gelijke sterkte). De twee groepen worden gescheiden door een middenlijn. Zo ontstaan er twee landen: het boerenland en het draakenland. De leerlingen in het boerenland zijn de boeren. De leerlingen in het draakenland zijn de draaken. De boeren proberen de draaken in hun eigen land te trekken, de draaken proberen de boeren in hun land te trekken. Hoe doe je dat? Je gaat vlakbij de middenlijn staan en steekt je hand uit. Wanneer iemand van de andere partij je pols (!) vastpakt, mag er worden getrokken. De leerling die het eerst een stap in het land van de tegenpartij zet, moet naar het andere land en hoort vanaf dat moment bij die partij. Het spel gaat net zo lang door tot alle leerlingen in een en hetzelfde land staan (of het boerenland, of het draakenland). Kortom: iedereen wint!

Punten telling: Er is geen punten telling.

Leermoment: het kiezen van een tegenstander die even sterk is of misschien net iets minder sterk en het samenwerken. Er

mogen maximaal drie leerlingen samenwerken! Samenwerken doe je door achter iemand van je eigen partij te gaan staan en deze persoon bij zijn heupen of middel vast te pakken (niet aan armen, kleding, etc.). Let op: wanneer iemand 'au!' of 'stop!' zegt, moet iedereen direct stoppen met trekken! De leerling blijft in het land waar hij op dat moment was.

Wisselen: er wordt niet gewisseld.

Moeilijker maken: niet meer samenwerken of met één hand. Deze maatregel kan voor hele sterke leerlingen worden gebruikt.

Combinatieles homogeen leerjaar 1

Voorafgaand aan de les

De docent kan de leerlingen verdelen in homogene groepen: leerlingen met hetzelfde beweegniveau. Het voordeel is dat de verschillen binnen de groepjes

minder groot zijn waardoor er veel succeservaringen zullen zijn. Tevens kan de opdracht

makkelijker worden aangepast aan een bepaald niveau(groepje). De docent kan de leerlingen ook verdelen in heterogene groepen: leerlingen met verschillende beweegniveaus. Het voordeel is dat de leerlingen van elkaar kunnen leren door naar elkaar te kijken en elkaar feedback te geven. De vaardige leerlin-

gen kunnen minder vaardige leerlingen stimuleren beter te gaan bewegen. De vaardige bewegers zullen hierdoor zelf minder worden uitgedaagd op prestatieniveau, des te meer op sociaal niveau!

Warming-up: touwtje springen

Opdracht 1: 50x springen vooruit.

Moeilijker maken: sneller springen, op één been springen.

Makkelijker maken: springen tijdens het lopen/rennen, springen met een tussenhupje.

Lukt dit niet: groot springtouw ophangen en de leerlingen laten springen over een heen en weer zwaaiend koord, laten inspringen en uitspringen.

Opdracht 2: 50x springen achteruit.

Opdracht 3: 'skiën' (naast een lijn staan en tijdens de sprong wisselen van kant: links, rechts, links, rechts, et cetera).

Opdracht 4: hetzelfde als drie, nu: vooruit, achteruit, vooruit, achteruit, et cetera.

Opdracht 5: één keer springen, twee keer draaien!

Opdracht 6: kruisspringen!

Opdracht 7: samen springen!

Hurkwendsprong

Taak uitleg

Spring met twee voeten in het midden van de trampoline, zet je handen achter elkaar op de kast, vingers wijzen in de lengterichting van de kast, en land op twee voeten op de mat met je buik naar de kast. >>

Samenspel: ook voor **startende** docenten

4

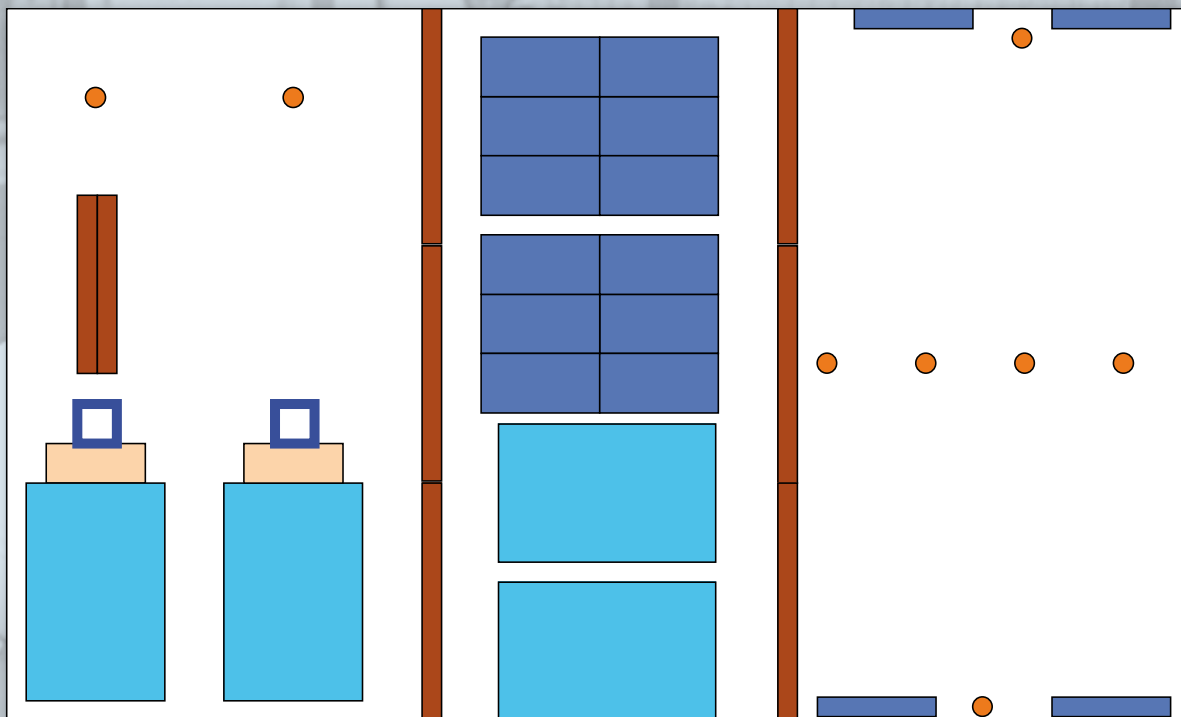

Hurkwendsprong

Kings Court Stoeien

Chaosdoelenspel

4

Uitbreiding taak: als het goed gaat mag je een pion neerzetten of neerleggen (stimuleren hoogte en vormspanning).

Ook hierbij geldt dat de leerlingen gebruik mogen maken van beide trampolines, al naar gelang de eigen vaardigheid of eigen wensen. De docent kan er wederom voor kiezen om leerlingen elkaar te laten beoordelen op de vaardigheid. (Zie schema beoordeling hurkwendsprong KVLO 10).

Leerdoel: een hurkwendsprong springen waarbij de leerling:

- een harde aanloop neemt
- met twee voeten afzet in het midden van de trampoline
- de handen met de vingers in de lengterichting van de kast plaatst
- vormspanning maakt (alles sterk en recht maakt, niet door de armen zakt)
- probeert kort contact te maken met de kast (aanzweven en wegduwen)
- en landt op twee voeten met de buik naar de kast.

Didactisch

Groepsbegeleiding: klassikaal/groepsvoorbeeld en/of aanwijzing (zie individueel).

Begeleiding/hulpverlening door de docent

- 1 Groot complimenteren!
- 2 Individuele begeleiding (aanwijzingen om beter te leren springen):
  - a twee voeten in het midden van de trampoline
  - b sterke benen in de trampoline
  - c probeer omhoog af te zetten, niet naar voren
  - d ver inspringen in de trampoline
  - e sterke armen, niet door je armen zakken
  - f vormspanning, maak alles sterk
  - g probeer je lang te maken
  - h benen bij elkaar
  - i landen op je voeten, met je buik naar de kast.

Differentiatie

Makkelijker maken

- 1 Op de kast landen mag ook.

Het stappenplan voor de 'zorgleerlingen' wordt vereenvoudigd.

Stap 1: zet met twee voeten af in de trampoline, handen plat en ingedraaid op de kast en landen knieën/voeten op de kast.

Stap 2: zet met twee voeten af in de trampoline, maakt daarbij sterke benen (benen blijven gestrekt, gespannen) en sterke armen (niet door je armen zakken). Land op voeten op de kast.

Stap 3: zie 2, land op voeten op de mat.

Stap 4: zie 2, land op voeten op de mat met de buik naar de kast.

Moeilijker maken

- 1 Zie taakuitleg: probeer je schouders boven je handen te krijgen.
- 2 Idem als 1: probeer je heupen boven je schouders te krijgen.
- 3 Idem als 2: probeer je voeten boven je heupen te krijgen (gestrekt over de kast, arabier).
- 4 De trampoline wordt iets van de kast afgeschoven zodat er een langer aanzweefmoment ontstaat. Ook kan het steunvlak worden vergroot door bijvoorbeeld meerdere kasten met daarop een mat achter elkaar te plaatsen.

4

Stoeien in Kings Court (randori)

Taakuitleg: na het groeten probeert een leerling (tori) de bal van de andere leerling af te pakken (uke). Lukt dat? Heb je een punt! Na twee punten wisselen de leerlingen van functie. Lukt het niet? Dan zelf wisselen van functie. Een leerling houdt de tijd bij. Een stoeipartij duurt anderhalve minuut! Wie eindigen er op Kings Court?

Regels

- Eerst groeten, dan stoeien.
- Niet staan, wel op je knieën.
- Stoeien mag geen pijn doen! Bij pijn of ongemakkelijke houding 'stop' of 'mate' zeggen of afkloppen op de tegenstander of mat.
- Niet aan het hoofd of aan de nek komen.
- Niet aan kleren trekken.
- De leerling die de ander vijf seconden op de rug kan houden, heeft een punt. Wie het eerst drie punten heeft (van alle koppels), blaast op het fluitje.

Leerdoel tori

Om de bal af te kunnen pakken zul je uke op zijn rug moeten draaien. Zo kun je makkelijk bij de bal. Dus je zult eerst uke moeten kantelen door een steunpunt weg te halen of door uke uit zijn balans te halen (trekken en duwen).

Leerdoel uke

Stevig en breed zitten! De bal beschermen in je armen bij je borst.

Didactisch

Groepsbegeleiding: klassikaal/groepsvoorbeeld en/of aanwijzing (zie individueel).

Begeleiding/hulpverlening door de docent

- Groot complimenteren!
- Individuele begeleiding (aanwijzingen om beter te leren springen):
  - eerst uke kantelen. Kun je een steunpunt weghalen, bijvoorbeeld een been?
  - kun je uke uit balans brengen door afwisselend te duwen of te trekken?
  - welke tactiek gebruik je vaak? Rots? Water? Wissel je deze twee tactieken af?
  - probeer uke te verrassen!
  - de docent stelt regelmatig (klassikaal) vragen: wie heeft er een slimme tactiek bedacht?

Differentiatie

Differentiatie omlaag: grote(re) bal of met één hand.

Differentiatie omhoog: kleine(re) bal.

Chaosdoelenspel

5

Taakuitleg: Maak twee gelijke (even sterke) teams. Van elk team gaan er twee keepers op doel staan. Elke keeper verdedigt zijn eigen doel. Als de tegenpartij in een van de twee doeltjes scoort, moeten de spelers van dat team een plaats doordraaien (zie voorbeeld). Als de pion wordt omgegooid moeten ze twee plaatsen doordraaien. Welk team heeft het eerst tien punten?

Regels

- Niet lopen met de bal, wel overspelen.
- Niet voorbij de middenlijn komen.
- Alleen werpen met een bovenhandse strekwerp.
- Bij een doelpunt moet het team allemaal een plaatsje opschuiven.
- Als de pion wordt omgegooid moet het team allemaal twee plaatsen opschuiven (allebei de keepers er uit!).
- Je mag keepen met je hele lichaam.

Leerdoel aanvallers: maken goede bovenhandse strekwerp: uitstappen met het tegengestelde (andere) been, de bal van gestrekt achter naar voor langs je oor brengen, goed nawijzen, heup inzetten om harder te kunnen gooien. Daarnaast is het samenspelen, samenwerken, ook een belangrijk leermoment.

Leerdoel verdedigers: goed samenwerken: elkaar helpen met verdedigen, snel doordraaien om het andere team zo min mogelijk

te laten scoren, de bal snel pakken als je verdedigd hebt, et cetera.

Didactisch

Groepsbegeleiding: klassikaal/groepsvoorbeeld en/of aanwijzing (zie individueel).

Begeleiding/hulpverlening door de docent

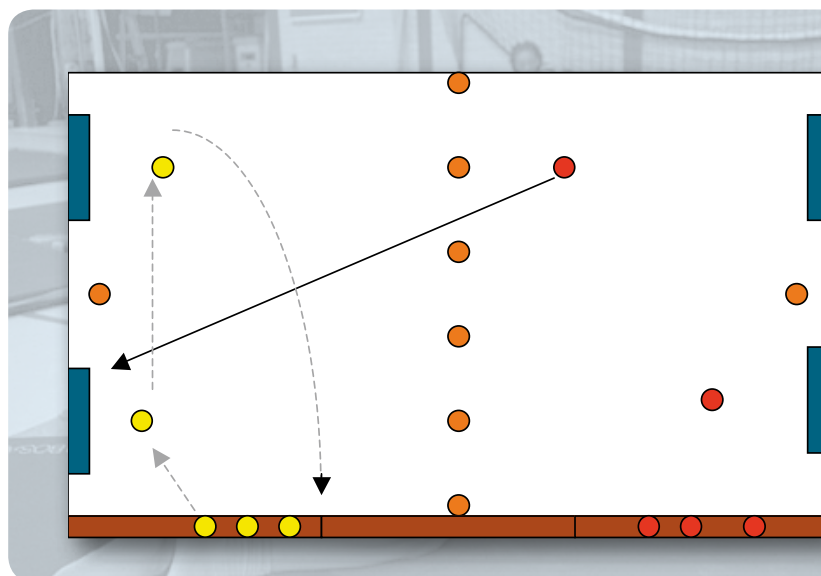
- Groot complimenteren!
- Individuele aanwijzing gooien:
  - als je met rechts gooit staat je linkerbeen voor
  - de bal gooi je van gestrekt achter naar voor, langs je oor
  - goed mikken, goed nawijzen.
- Individuele aanwijzing aanval:
  - probeer allebei de ballen te bemachtigen
  - gooi pas als er een keeper uit zijn doel is
  - als de ene keeper aanvalt, blijft de andere keeper achter om te verdedigen (rolverdeling).

Differentiatie

Differentiatie omlaag: een gooi-zone maken in plaats van een middenlijn.

Differentiatie omhoog: extra doel erbij, extra bal erbij, met twee handen gooien, met je andere hand gooien.

De leerlingen kunnen zelf de situatie aanpassen door de teams te veranderen. Na tien punten kunnen er twee leerlingen wisselen van team als het verschil tussen de doelpunten groter is dan vier. Dus bij 10-5 wordt er iemand gewisseld. Beide teams moeten nagenoeg even sterk zijn. ◀

Contact:

j.nuij@damstede.net

Zumba; dansen in de gymles!

Tegenwoordig is de dansworkout Zumba erg populair. Over de hele wereld zijn mensen actief bezig met deze innovatieve vorm van lichaamsbeweging. Deze intensieve dansworkout kan een creatieve invulling zijn om leerlingen op een andere manier met beweging kennis te laten maken.

Door: Sentini Grunberg

Jongeren en beweging

Gezond bewegen is een belangrijk onderdeel van de ontwikkeling van kinderen en jongeren. In Nederland is de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) opgesteld als maat voor de hoeveelheid lichaamsbeweging die nodig is om de gezondheid te bevorderen. Volgens deze norm dienen kinderen en jongeren tot achttien jaar dagelijks een uur ten minste matig intensief te bewegen, waarbij de activiteiten minimaal twee keer per week gericht zijn op het handhaven van de lichamelijke fitheid (kracht, lenigheid, coördinatie). De NNGB specificeert het begrip 'matig intensief bewegen' door de norm uit te drukken in Metabole Equivalenzen (MET).

Eén MET is vergelijkbaar met het energieverbruik in rust. Kinderen en jongeren dienen dagelijks gedurende een uur minimaal vijf MET te behalen, wat overeenkomt met de activiteiten skateboarden, aerobics of dansen.

Meiden motiveren met dans

Met het groeiend aantal uren tv-kijken en internetten moeten we steeds creatievere manieren vinden om jongeren warm te maken voor beweging en zodoende de NNGB te behalen. TNO heeft in 2006

een onderzoeksrapport gepresenteerd met als onderwerp

'Gezond Dansen'. Hierbij is onderzoek gedaan of dansen een activiteit is die kan bijdragen aan het behalen van de Nederlandse Norm Gezond Bewegen. Zij betrokken zes dansvormen bij hun onderzoek: Ballroomdans, Salsa, Volksdansen,

Jazzdans, Afrikaanse dans en Streetdance. De dansvormen bleken allen te voldoen aan de voorwaarden om bij te dragen aan de NNGB. Afrikaanse dans kwam als meest intensief uit het onderzoek met een belastingintensiteit van 10.1 MET gevolgd door Salsa (8.1 MET) en Streetdance (7.9 MET). TNO concludeerde dat dansen net zo gezond is als andere vormen van sport. Tevens kwam uit het onderzoek naar voren dat veelal tienermeiden worden aangesproken door dansen aangezien zij vaak minder gemotiveerd zijn om traditionelere vormen van sport te beoefenen.

Dansen in de gymles

Het komt steeds vaker voor dat dans als activiteit in de lessen lichamelijke opvoeding (LO) wordt gebruikt. Het is een onderdeel van de kerndoelen. Maar niet alle scholen besteden hier voldoende aandacht aan in hun LO-programma. Dans biedt de mogelijkheid om jongeren te bereiken die niet bereikt worden met reguliere sportactiviteiten. Door het aanbieden van diverse dansvormen kunnen uiteenlopende jongeren met verschillende interesses bereikt worden. Dansstijlen zoals Musicaldans, Breakdance, Hiphop, Afrikaanse- en Latijns-Amerikaanse dans kunnen verschillende groepen jongeren aanspreken.

Wat betekent Zumba?

Zumba is een woord afkomstig uit het Colombiaans-Spaans en betekent 'snel bewegen' en 'lol hebben'. Deze elementen zijn duidelijk terug te zien in deze gelijknamige dans- en fitnessworkout. Zumba wordt door de vele liefhebbers als een plezierige training ervaren omdat de opzweepende muziek een

Plezier in de workout met of zonder danspartner

Danscentrum
gespecialiseerd in Zumba

Meiden motiveren

motiverende werking heeft. Zumba is opgericht door de uit Miami afkomstige Colombiaan Alberto 'Beto' Perez. In 2009 is Zumba uitgegroeid tot een wereldwijd fenomeen. Vooral op sportscholen is de fitnessworkout een hype. Wat Zumba onderscheidt van andere fitnessworkouts is de combinatie tussen dans en fitness, de vrolijke muziek en de mentaliteit. In een Zumbales gaat het om lol hebben en een feestje vieren. Je hebt dus plezier in je workout en dat maakt het makkelijker en leuker om de training vol te houden. Zumba is een workout waarbij het niet uitmaakt hoe goed je danst en je hebt geen danspartner nodig. De danspasjes zijn dan ook gemakkelijk te volgen omdat het een vereenvoudiging is van de verschillende Latijns-Amerikaanse dansstijlen zoals Salsa, Merengue, Samba en Reggaeton.

Effect van Zumba

Door de verschillende danspassen, die gezamenlijk een totale workout vormen, worden alle spieren in het lichaam getraind. Amerikaanse universiteiten hebben dan ook berekend dat je met een Zumbales tot wel tussen de 500 en 1000 calorieën verbrandt. Doordat je spieren sterker worden zit je ook lekkerder in je vel en ben je minder blessuregevoelig. Naast het positieve lichamelijke effect kan Zumba, net als andere dansstijlen, ook invloed hebben op het geluksgevoel en geestelijke rust. De vrolijke muziek beïnvloedt de stemming van de deelnemers op een positieve manier. Het zijn veelal volwassenen die Zumbalessen volgen, maar Zumba

blijkt ook uitermate geschikt voor kinderen en jongeren.

Situatieschets: Zumba in de gymles

Wanneer de dansdocenten van dansorganisatie InMovement voor het eerst een les

Zumba aan een nieuwe klas geven wordt er eerst gevraagd of de leerlingen weten wat Zumba is. Het merendeel steekt dan zijn vinger op en knikt instemmend. Vervolgens komen er kreten zoals: 'fitness', 'met de heupen

bewegen' en 'salsa'. De leerlingen reageren vaak lacherig wanneer het eerste nummer aangezet wordt en ze de eerste bewegingen nadoen. Maar na een nummertje of twee hebben ze het door en doen ze intensief mee. Zumba is een goede 'tool' om leerlingen te laten wennen aan dansen, omdat het een combinatie is van danspassen en >>

['Snel bewegen']
en
['lol hebben']

Contact:

info.inmovement@gmail.com

Heupbewegingen

fitnessoefeningen. Ook ligt de nadruk op de workout en niet op het correct uitvoeren van de dansbeweging. Dit maakt Zumba laagdrempelig. Een van de associaties met Zumba zijn de heupbewegingen. Vaak wordt dit als 'raar' en 'grappig' ervaren door de leerlingen. Bij de meiden is dan een gevoel van schaamte voelbaar, terwijl de jongens er mee om gaan door er een grapje van te maken. Het is natuurlijk hartstikke eng om zo te bewegen naast je klasgenoten. In een tweede of derde les is de vrees alweer minder en schudt bijna iedereen zijn/haar heupen mee op de vrolijke muziek. Leerlingen die een dansachtergrond hebben zijn wat vrijer in de bewegingen ten opzichte van niet-sportende/niet-dansende leerlingen. Dit is natuurlijk logisch maar pleit ook voor meer gewenning aan dans in de gymles aangezien het aanbod goed op de behoefte van niet-sportende leerlingen kan aansluiten. Zumba is niet alleen voor een geheel lesuur een goede bezigheid. Door het fitnesselement kan Zumba regelmatig als warming-up van een LO-les terugkomen waardoor leerlingen gewend raken aan bewegen op muziek.

InMovement Zumbadocenten

Dansorganisatie InMovement is gespecialiseerd in dansworkshops in diverse dansstijlen. Zo hebben we een bestand van dansdocenten met diverse dansspecialisaties waaronder Zumba. De Zumbadocenten van InMovement hebben naast hun licentie ook een hbo dansopleiding afgerond en hebben een aanpak die pedagogisch verantwoord is. Onze dansdocenten schenken aandacht aan de resultaten die dansen voor de leerling kan realiseren. Het gaat dus verder dan danspassen aanleren. Het is ook belangrijk dat ze zelf output realiseren in de vorm van een zelfgemaakte dans bijvoorbeeld. Leerlingen

dienen geprikkeld te worden om naast de creatieve en fysieke elementen van dans en sport ook samen te werken en te leren leiden en volgen. Tevens sturen we op het psychologische effect van dans. Het zelfvertrouwen van leerlingen wordt vergroot doordat ze een correcte lichaamshouding aanleren, zich fysiek en creatief leren uiten en met diverse klasgenoten samenwerken. Naast deze voordelen is dansen vooral een erg leuke en gezonde activiteit!

Sentini Grunberg MSc is Medisch bioloog en mede-eigenaar InMovement. ◀

Reactie van leerlingen!

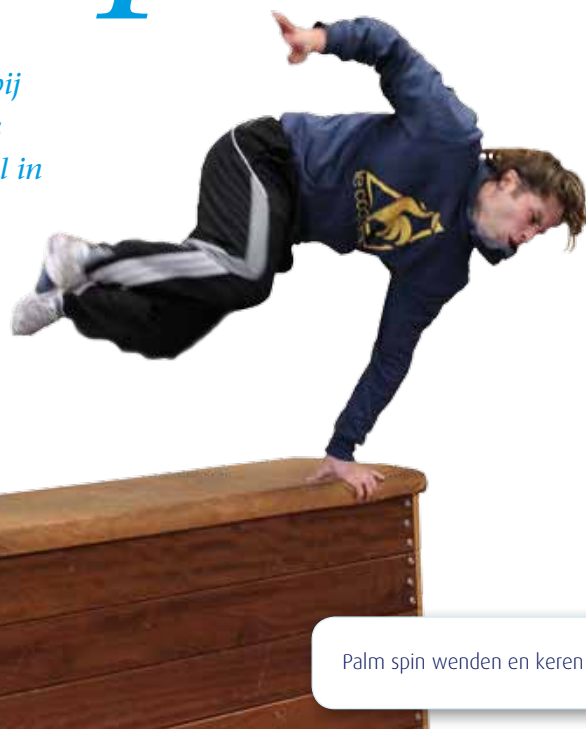
Marije: "Vet cool zo bewegen."

Josine: "Ben er normaal niet zo van, maar dit is gaaf."

Tim: "Toch meer een meidending. Geef mij maar kick-fun."

Salto en flip; in turnen en in freerunning een *begrip* (2)

Er is veel belangstelling voor freerunning. Bij leerlingen en dus ook bij docenten LO. LO-docenten vragen scholing op dit gebied want het is nieuw voor ze. Maar is het wel helemaal nieuw? In het vorige artikel in LO 11, 'Wenden en keren; freerunning of turnen leren', hebben we aandacht besteed aan sprongen binnen freerunning waarin wenden en keren, bekend uit het turnen, centraal staan. In dit artikel staan we stil bij flips (salto's).

Palm spin wenden en keren

Door: Maarten Massink

P Passeersprongen en showsprongen

In het vorige artikel hebben we aandacht besteed aan allerlei passeersprongen (vaults) binnen freerunning. Vanuit het turnen zijn ze bekend als varianten op wenden en keren en flanken. Het aardige van deze sprongen is dat het (snel) passeren van een hindernis centraal staat, met mogelijke variaties van draaien om de lengte-as. Bij flips komt het draaien om de breedte-as in beeld al dan niet in combinatie met draaien om de lengte-as. Hierbij gaat het niet zozeer om snel passeren maar om het spectaculair passeren. Het spreekt vaak nog meer tot de verbeelding en is uitdagend. Er is meer show in het spel dan alleen maar het passeren van een hindernis.

Zelfstandige uitvoering

Bij het leren van deze sprongen komen wel meer risico's om de hoek kijken. Er is namelijk een moment waarop je de oriëntatie opgeeft en in, of voor de landing weer moet herpakken, terwijl bij wenden en keren het oriëntatiepunt in zicht blijft. Deze flips kunnen in de gymzaal veilig geleerd worden. In de gymzaal kan dankbaar gebruik gemaakt worden van matten, hulpverleners en afzetondersteunende middelen. Maar de ultieme uitdaging blijft natuurlijk de zelfstandige uitvoering in de eigen directe leefomgeving op straat, in parken en op pleinen met zo min mogelijk hulp.

Dat is didactisch ook een belangrijk uitgangspunt: streven naar een zelfstandige uitvoering van de sprongen. Dat kan soms op gespannen voet staan met de veiligheid. We moeten aan de ene kant oppassen voor 'vermethodieking' en het karakter van 'free' running geen geweld aan doen. Het spontane karakter van de uitvoeringen handhaven met een blijvende verantwoordelijkheid voor de veiligheid. Freerunning is een voorbeeld van freesporten, waarin juist het spontane en op speelse wijze ontdekken voorop staat. Een omschrijving van freesporten is geïntroduceerd op de Thomasstudiedag workshop op 10 december 2010 (G. van Mossel en M. Massink). Freesporten wordt gekarakteriseerd door: het op eigen speelse wijze ontdekkend ingaan op de bewegingsuitdagingen van de direct toegankelijke landschappelijke en stedelijke leefomgeving. Dit kan lopend (rennend) zoals bij freerunning, maar dit kan ook met de fiets (mountainbiken, bike trials) of glijdend of rollend (snowboarden, skaten, skateboarden, streetsurfen). Het op 'eigen wijze' is aantrekkelijk voor de jeugd en is een uitdaging voor het onderwijs dit te combineren met veiligheid en verantwoordelijkheid.

Hulpverleningstechnieken

Veiligheid kan gewaarborgd worden door veilige situaties met matten en verhoogde landings- of afzetvlakken en door hulpverlening waarmee we bekend zijn vanuit het turnen. Draaigrepen voorover en achterover zijn hulpverleningstechnieken die goed kunnen worden toegepast bij allerlei flips in het freerunningen.

Sprongen die gedaan worden zijn: wall flip (salto achterover na afzet op de muur), flip flaps (flick flacken), front flip (salto voorover), back flips (salto achterover), gainer (contra salto met eenbenige afzet). Deze kunnen in combinatie gedaan worden met andere sprongen.

Voor beelden van de volgende zes uitvoeringen die in de gymzaal geoefend kunnen worden: zie www.kvloweb.nl. Verder wordt er per sprong een adres genoemd op YouTube waar de uitvoering op straat te zien is. >>

Contact:

m.massink1@chello.nl

1 Wall flip	
1	Twee hulpverleners pakken vast bij de bovenarmen (draaigreep achterover). Oplopen tegen de muur, met voeten zo hoog als je kan en weer terug. Hulpverleners dragen je.
2	Twee hulpverleners pakken je vast. Oplopen met je voeten tegen de muur en doordraaien. Hulpverleners dragen je.
3	Twee hulpverleners pakken je vast en lopen mee. Met aanloopje oplopen tegen de muur en doordraaien. Hulpverleners dragen je.
4	Een hulpverlener staat erbij om eventueel te ondersteunen in de rug. Met aanloopje zelfstandig oplopen tegen de muur en doordraaien.

2 Back flip	
1	Twee hulpverleners pakken vast bij de bovenarmen (draaigreep achterover). Veren in de trampoline en salto achterover. Hulpverleners dragen je.
2	Zelfde als bij 1 maar nu met afzet van kastdeel.
3	Salto achterover van een verhoogd afzetvlak, eventueel ondersteund met hulpverleners.
4	Salto achterover met afzet van kastdeksel zonder hulpverleners.

3 Flip flap met eenbenige afzet uit voorwaartse aanloop	
1	Twee hulpverleners pakken vast bij achterkant bovenbenen en onderrug. Flick flack maken met hulp van vangers vanaf kastdeksel. Hulpverleners dragen je.
2	Zelfde als 1 maar nu met eenbenige afzet.
3	Een stap voorwaarts maken met halve draai en afzet met één been voor flick flack met hulp van een hulpverlener.
4	Als 3 maar nu zonder hulpverlener en afzet op het afzetvlak.

4 Gainer	
1	Afzet met één been en halve draai en springen op verhoogd landingsvlak als fosbury flop met doordraaien.
2	Afzet met één been en halve draai en salto achterover met landen op laag landingsvlak op de knieën.
3	Als 2 met landen in halve hurkhouding.
4	Als 3 maar landen tot stand.

5 Cat leap front flip	
1	Aanloop over schuin vlak, spring in wandrek (cat leap), spring in minitramp, halve draai en rol voorwaarts op schuin vlak.
2	Als 1 met front flip landing in halve hurkhouding.
3	Als 2 met landing tot stand.
4	Nu zonder schuinvlak maar met landingsmatten op de grond. Verder als 3.

6 Cat leap flip backwards	
1	Aanloop over schuin vlak, spring in wandrek (catleap), spring in minitramp, rol achterwaarts op schuin vlak.
2	Als 1 met twee hulpverleners. Na cat leap springen in minitramp, vast laten pakken en 3 keer veren en salto achterover met hulpverleners.
3	Als 2 maar nu direct uit wandrek inspringen in minitramp en door met salto achterover.
4	Nu zonder schuinvlak maar met landingsmatten op de grond. Verder als 3 zonder hulpverleners

1 Wall flip

<http://www.youtube.com/watch?v=nh6MIDoqQRs>

Situatie: landingsmat schuin in de lengte rechtop tegen drie banken tegen de muur. Tweede landingsmat op de grond er tegenaan.

2 Flip backwards

<http://www.youtube.com/watch?v=Dq8beBoFcqg&feature=related>

Situatie: afzetvlak is minitrampoline, kastdeel of verhoogd afzetvlak. Landingsvlak is landingsmat.

3 Flip flap met éénbenige afzet uit voorwaartse aanloop

http://www.youtube.com/watch?v=9Iw2N_jAI4w

Situatie: afzetvlak is kastdeksel of landingsvlak zelf. Landingsvlak is landingsmat.

4 Gainer

Eénbenige afzet en salto achterover na voorwaartse aanlopen en halve draai.

<http://www.youtube.com/watch?v=vdxmHInrSRk&feature=related>

Situatie: afzetvlak is landingsvlak zelf. Landingsvlak is (verhoogde) landingsmat.

5 Combinatie cat leap, front flip

<http://www.youtube.com/watch?v=kwmKeB1Gcdk&feature=related>

Situatie: wandrek met schuinvlak (banken die schuin in wandrek zijn gehangen en landingsmatten er op) met landingsmatten en minitramp als afzetvlak.

De situatie met combinatie cat leap en front flip kan ook gebruikt worden voor cat leap en flip backwards. Er wordt dan met afspringen uit het wandrek geen halve draai gemaakt maar direct een salto achterover ingezet.

6 Combinatie cat leap, flip backwards

Situatie: wandrek met schuinvlak (banken die schuin in wandrek zijn gehangen en landingsmatten er op) met landingsmatten en minitramp als afzetvlak. ◀

Dash wenden en keren

Alle links op kvloweb.nl

Turnvult bar wenden en keren

FOTOS: HANS DIJKHOFF

Voetbaldag mytyl- en tytyl-scholen. Nieuw!

Op vrijdag 17 juni 2011 organiseert de KVLO in nauwe samenwerking met de KNVB voor het eerst een landelijke voetbaldag voor alle mytyl- en tytylscholen in Nederland. Deze voetbaldag wordt georganiseerd in het kader van het Wereldkampioenschap CP-voetbal dat komend jaar in Nederland gespeeld wordt van 17 juni tot en met 1 juli 2011 in de provincie Drenthe. Mede dankzij sponsoring is deelname aan deze dag gratis! Ook is er een tegemoetkoming in de reiskosten mogelijk. Na het voetbaltoernooi zal aansluitend de openingswedstrijd (met in ieder geval het Nederlands Team!) van het WK bezocht worden in het FC Emmen stadion.

Globaal programma

13.30 ontvangst in Emmen (exacte locatie volgt later)

14.00 aanvang van de eerste wedstrijden

17:00 einde toernooi en prijsuitreiking

Aansluitend een hapje en een drankje en het bezoek aan de openingswedstrijd WK CP-voetbal in nabijgelegen Emmen stadion

Inschrijven doe je via de website www.kvloschoolsport.nl. Klik naar voetbal SO

Deelname aan het toernooi is alleen mogelijk voor leerlingen van 10-17 jaar. Er wordt een indeling gemaakt voor teams met een lichamelijke beperking en voor teams met een meervoudige beperking. Deelname is alleen mogelijk voor lopende spelers.

Je mag maximaal twee teams per categorie inschrijven, en maximaal drie teams per school. Per team dien je aan te geven tot welke categorie de meeste spelers behoren. Je ontvangt een bevestiging van je inschrijving per e-mail. Vanwege het aantal beschikbare velden kunnen we maximaal 24 teams inschrijven. De inschrijvingstermijn loopt van 1 februari tot 15 maart 2011.

De KVLO en de KNVB hopen jou en je leerlingen te kunnen verwelkomen op 17 juni 2011 om er met elkaar een onvergetelijke en sportieve dag van te maken! Meer informatie: ton.winkels@kvlo.nl.

KVLO Golftróphée 2011

De KVLO Golftróphée wordt komend jaar gespeeld op zaterdag 18 juni op de Golf- en Businessclub De Scherpenbergh bij Apeldoorn. Wij nodigen alle golfende leden van de KVLO, die minimaal in het bezit zijn van het Golfvaardigheidsbewijs, uit om hieraan deel te nemen.

Er zijn prijzen in verschillende categorieën en er wordt binnen deze wedstrijd nog een speciale strijd gestreden om de 'afdelingsbokaal'. Inschrijven kan vanaf 1 april en verloopt alleen via de website www.kvloschoolsport.nl. Noteer de datum alvast in je agenda!

Oproep tot deelname aan de verkiezing van de

Sportiefste Basisschool van Nederland

Op 20 april 2011 wordt de verkiezing gehouden waarbij de basisschool, die in Nederland het meest actief is op gebied van de lichamelijke opvoeding, bewegen en sport, wordt gekozen.

Deelname staat open voor alle scholen uit het primair onderwijs.

Deze verkiezing wordt georganiseerd door de KVLO in samenwerking met het NOC*NSF, de gemeente Zwolle, Sportservice Zwolle, roc Landstede en Hogeschool Windesheim.

Doel en opzet verkiezingen

Scholen dienen hun concreet uitgevoerde plannen met betrekking tot bewegen en sport op papier aan te leveren. De belangrijkste doelstelling is het geven van een kwaliteitsimpuls aan het programma voor bewegen en sport in het primair onderwijs.

Scholen die genomineerd zijn, worden uitgenodigd om op 20 april 2011 met een groep van circa 25 leerlingen naar de landelijke finaledag in Zwolle te komen. Daar worden de schoolleiding, de vakleerkracht en een leerling door een deskundige jury onder leiding van Henk Gemser bevestigd terwijl de leerlingen een zeer aantrekkelijk sportprogramma aangeboden krijgen. De scholen moeten ook een originele sportieve podiumpresentatie verzorgen.

Aan de deelname zijn geen kosten verbonden. Er zijn aantrekkelijke prijzen in de vorm van waardecheques te verdienen.

Aanmelden

Aanmelden kan door het aanmeldingsformulier in te vullen en op te sturen naar de KVLO. De spelregels en het aanmeldingsformulier kun je downloaden van de website www.kvloschoolsport.nl. De aanmelding sluit op 1 maart 2011.

Correspondentie: ton.winkels@kvlo.nl

Badminton Nederland erkent kwaliteiten LO-ers

Ook de badmintonsport kampt met een tekort aan trainers. Om het gat te dichten heeft Badminton Nederland gekeken naar andere bronnen om geschikte trainers te vinden. Hier een verslag hoe ze dat hebben aangepakt.

Door: Erik van de Peppel

Er is de afgelopen jaren voor Badminton Nederland veel veranderd op het gebied van opleiden van sporttechnisch kader voor haar verenigingen. Vanaf 2006 heeft de badmintonbond haar trainersopleidingen gemoderniseerd en omgezet in een structuur die Sportleider heet. De reden om de opleidingen te moderniseren was niet de ontevredenheid over de kwaliteit van de badmintontrainersopleiding of de kwaliteit van de door haar opgeleide trainers. Integendeel: het niveau van de trainers die bij de verenigingen aan de slag gingen werd door haar verenigingen als uitstekend gewaardeerd. De Nederlandse badmintonwereld kampt echter met een flink tekort aan badmintontrainers. Dit stimuleerde Badminton Nederland om te zoeken naar mogelijkheden om het aanbod op de trainersmarkt te vergroten door de aansluiting te vinden met de Kwalificatie Structuur Sport. Hier ziet zij ook mogelijkheden voor samenwerking met de vakwereld lichamelijke opvoeding.

De trainer

Bij Badminton Nederland zijn bijna 600 verenigingen aangesloten. Op dit moment zijn ongeveer 400 trainers geregistreerd die zelfstandig training kunnen geven. Het blijkt in de praktijk dat veel van deze trainers niet meer actief zijn en dat daardoor veel verenigingen, op alle niveaus, kampen met het probleem trainers te vinden en te behouden. Dit is een serieus probleem aangezien een badmintonvereniging niet kan zonder een gediplomeerde trainer. Primair is deze immers, zoals het woord trainer al aangeeft, de persoon die de spelers beter maakt, maar ook degene die spelers enthousiasmeert, motiveert en het plezier in de sport laat behouden. Daarnaast is de trainer voor de leden vooral hét gezicht van de vereniging en hét aanspreekpunt voor leden naar bestuur en voor activiteitencommissies naar leden. Kortom: de trainer neemt binnen een badmintonvereniging een centrale plaats in en is daarmee essentieel in het kader van ledenbehoud en ledenwerving voor de vereniging. De vakleerkracht vervult deze positie binnen het onderwijs, kan dit ook toepassen binnen de badmintonvereniging en kan daarmee een oplossing zijn voor het tekort aan badmintontrainers. Voor de vakleerkracht met affiniteit met de badmintonsport vindt Badminton Nederland dat het mogelijk moet zijn om versneld een trainersdiploma te kunnen behalen.

Trainersopleidingen van Badminton Nederland

Sinds 2006 is Badminton Nederland actief aan de slag gegaan om haar trainersopleidingen te moderniseren. Hierbij is van de gelegenheid gebruik gemaakt om ook een nieuwe opleiding op te zetten, op een niveau dat voorheen niet werd erkend: de assistent-trainer. Badminton Nederland heeft het hervormen van de opleidingen in 2010 afgerond. Op dit moment biedt de badmintonbond op drie niveaus een trainersopleiding aan: Sportleider 2 badminton, Sportleider 3 badminton en Sportleider 4 badminton.

De opleidingen van Badminton Nederland worden afgerond door het afleggen van Proeven van Bekwaamheden. Er zijn drie niveaus met elk specifieke toetsen. Als aan alle Proeven is voldaan, ontvangt de deelnemer een diploma van Badminton Nederland.

Van vakleerkracht tot badmintontrainer

In de ingevoerde Sportleiderstructuur wordt er gewerkt met het concept van competentiegericht leren. Met de insteek om de deelnemer te leren wat hij nog niet weet of nog niet kan en niet te leren wat hij al weet of kan, wordt er een nieuwe trainersmarkt aangeboord. Het is hiermee namelijk vrij eenvoudig mogelijk om trainers/coaches aan te spreken die reeds kennis en kunde hebben opgedaan in (werk)ervaringen of opleidingen. In eerste instantie heeft Badminton Nederland zich gericht op de trainers die een trainersopleiding van een collega-sportbond hebben afgerond of die een beroepsopleiding hebben afgerond. Tevens heeft Badminton Nederland de wens om (delen van) de

Proeven van Bekwaamheden badminton-trainersopleidingen

Opleiding	Type trainer	Proeve van Bekwaamheid
Sportleider 2 badminton	Jeugd- en niet-competitie trainer	2.1 Training geven 2.2 Begeleiden bij wedstrijden 2.3 Assisteren bij activiteit
Sportleider 3 badminton	Zelfstandig verenigings-trainer	3.1 Training geven 3.2 Coach voor, van en na wedstrijden 3.3 Organisatie
Sportleider 4 badminton	Trainer/coach op hoogste niveau en landelijke selecties	4.1 Plannen en geven van training 4.2 Voor- en nabespreken van coaches van wedstrijden 4.3 Scouten van sporters 4.4 Opzet sporttechnisch beleidsplan en onderhoud externe contacten 4.5 Bevorderen deskundigheid sporttechnisch kader 4.6 Bijdrage aan innovatie in badminton sport

eigen trainersopleidingen erkend te krijgen door andere opleidende instanties en wil zij zelf andere opleidingen erkennen voor de badminton situatie. Hierbij staan de competenties van de potentiële trainer/coach centraal.

De vakdocent lichamelijke opvoeding heeft een door het ministerie van VWS erkende beroepsopleiding gevolgd en heeft zo kennis en kunde opgedaan die in de sportwereld gezocht wordt in het sporttechnisch kader. De kwaliteit van de vakdocent lichamelijke opvoeding is diens uitstekende scholing in didactiek, pedagogiek en mentale en fysiologische aspecten. Badminton Nederland erkent deze kwaliteit en ziet dat als een competentie die de potentiële trainer reeds bezit en niet meer hoeft te leren en hoeft te bewijzen. Het enige dat getoetst moet worden is de aanwezigheid van diens badminton specifieke competenties: vaardigheid, tactiek en techniek. Wanneer je als vakleerkracht affiniteit en speelervaring in de badminton sport hebt, kun je op een eenvoudige wijze doorgeschoold worden tot badmintontrainer: voor jouw vereniging of voor jouw omgeving!

Hoe werkt dit in de praktijk?

Voor de vakdocent lichamelijke opvoeding geldt dat zij in aanmerking kunnen komen voor vrijstellingen voor de Proeven van Bekwaamheden op niveau 3. Badminton Nederland erkent hun eerder verworven kwalificatie (de opleiding) bij het overleggen van het diploma in combinatie met aantoonbare ervaring op het gebied van organisatie van activiteiten en aansturen van kader. Indien de vakdocent ook als badminton speler diens ervaring kan overleggen, kan ook de badminton vaardigheid aangetoond worden. Onder deze voorwaarden kan Badminton Nederland de vakdocent toelaten tot een versneld traject. Na een controle op deze voorwaarden en een intake kan men in aanmerking komen voor directe beoordeling van diens kwaliteiten zonder het fysiek volgen van de opleiding. Dit gebeurt middels het inleveren van een portfolio, waarin de Proeven van Bekwaamheid worden uitgeschreven en een beoordeling van het geven van een training in de praktijk.

In 2011 wordt zo gerealiseerd wat Badminton Nederland in 2006 voor ogen had bij de modernisering van haar trainersopleidingen: de erkenning van de kwaliteiten van hen die de vereiste kwalificatie reeds bezitten, zodat de weg naar de vereniging als badmintontrainer zo kort mogelijk wordt en de kwaliteit gegarandeerd blijft. De badmintonvereniging en haar leden ontvangen je zeker met open armen, want de behoefte aan jouw kwaliteiten is enorm.

Erik van de Peppel is Coördinator Strategie & Innovatie van Badminton Nederland.

Meer informatie over de opleidingen bij Badminton Nederland: www.badminton.nl of info@badminton.nl

Contact:

evdpeppel@badminton.nl

School en sport, twee kantelende schepen

In deze rubriek mag je zeggen wat je van zaken denkt. Zonder beledigend te worden mag je heilige huisjes omverhalen. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud en hoeft er ook niet achter te staan. Correspondentie met de auteur verloopt via de redactie. Het onderwerp van dit stuk is: school en sport.

Door: M. Waal

Al vele jaren zijn we op zoek om school en sport beter met elkaar te laten samenwerken. Elk jaar lezen we 'good practice'-voorbeelden maar op de lange duur heeft het weinig opgeleverd, terwijl er een hoop geld naar toe gaat. Alle nieuwe projecten lijken vooral 'meer van hetzelfde', dat wil zeggen 'nog meer samenwerken tussen school en sport'. Zo heb je nu de sportactieve school en de schoolgerichte vereniging. De vraag is of dit gaat werken.

Slagzij

Misschien is het tijd om er anders tegen aan te kijken. Zowel de school als de sport maken moeilijke tijden door. Bij de sport verdwijnen de oudere jeugdleden en in het onderwijs is het lastig om de kinderen te blijven motiveren voor 'bewegen'. Een metafoor kan het probleem misschien beter in beeld brengen. School en sport kunnen gezien worden als twee kantelende schepen die slagzij maken. Ze hangen allebei wat scheef tegen elkaar aan. Om elkaar te helpen proberen ze het andere schip aan de zijkant omhoog te trekken. Maar hoe meer schepelingen aan die kant komen te staan om het andere schip te helpen, hoe verder het eigen schip gaat kantelen. Op deze wijze zullen beide schepen uiteindelijk kopje-onder gaan.

Sportlessen

De vraag is in hoeverre het bewegingsonderwijs gered wordt als ze meer sportlessen gaan geven. Bijvoorbeeld een handbalvereniging die vijf lessen handbal gaat geven aan groep 5, is dat goed bewegingsonderwijs? Past dit bij het niveau van de kinderen? Natuurlijk is de groepsleerkracht blij met die vijf lessen, want alles is makkelijker dan zelf lesgeven, natuurlijk zijn de kinderen blij want de lessen zullen leuker zijn dan van de juf die er geen zin in heeft, natuurlijk is de combifunctionaris blij, want die heeft een school aan een sportvereniging gekoppeld. De lessenreeks eindigt met een eindspel. Ik zie de kinderen al om die cirkel staan wachten, hoe de aanval probeert de bal naar elkaar toe te gooien, zonder te laten vallen. Ofwel de samenwerking tussen sport en school zorgt in dit voorbeeld voor slecht onderwijs en dan kan het bewegingsonderwijs beter maar

opgeheven worden en vervangen worden door taal en rekenen waar wel wat geleerd wordt wat past bij het niveau van het kind.

De vraag is of de sport wel gered wordt door al die jonge kinderen die lid worden van een sportvereniging. Veel kinderen zijn tussen hun zesde en twaalfde jaar al lid geweest van vier verenigingen en hebben op hun twaalfde al genoeg van sportverenigingen en trainingen. Is de sportcultuur wel iets voor kinderen tussen de 6 en 10 jaar? Willen de verenigingen wel kinderen hebben die motorisch minder ontwikkeld zijn of andere gedragspatronen hebben?

Redding?

Als het schip naar links kantelt dan is het beter om met alle schepelingen naar de andere kant te gaan. Ofwel, om school en sport te redden is het misschien beter om te stoppen met de samenwerking. Laat de sport zich richten op waar ze goed in zijn en dat is goede sporters trainen, wedstrijden organiseren en de betere bewegers beter maken. Laten ze proberen de Olympische Spelen 2028 binnen te halen, maar doe dat niet op de fiets zoals bij het WK voetbal. Doe het professioneel, met geld, zet in op talentontwikkeling enz. Richt je op je kwaliteiten en ga niet proberen je zwakke kant bij te spijkeren. De sport is er voor degene die wedstrijds leuk vinden en daar zijn er genoeg van, maar niet iedereen hoeft daar toch aan mee te doen? Iedereen hoeft toch geen literatuur te lezen?

Laat het onderwijs zich richten op hun kerntaak en dat is leren en ontwikkelen in een pedagogische context. Dat wil zeggen dat je kinderen beter wil leren bewegen op hun eigen niveau en in heterogene groepen. Laten we zoeken hoe we kinderen weer met elkaar kunnen laten spelen en bewegen in een veilige sociale context. Dat is al moeilijk genoeg is het huidige onderwijs, waarin de maatschappelijke spanningen doorwerken. Dat vraagt om verbinding naar elkaar en niet om verbinding naar buiten. De samenleving mag de school vertrouwen dat een veilige school waar veel geleerd wordt later ook zijn vruchten zal afwerpen in de maatschappij. Het bewegingsonderwijs is er voor dat kinderen leren zich te ontwikkelen in een breed per-

‘Samenwerking kan tot slecht onderwijs leiden’

Ook voor school?

HANS DIJKHOFF

spectief. Daardoor kunnen ze nu of later misschien lid worden van een sportclub of later met hun kinderen allerlei bewegingspelletjes spelen of met hun relaties golfen of tennissen (wie zal het weten?).

Tijdelijk?

Als sport en school zich durven te richten op waar ze zelf goed in zijn en weer in balans komen, dan zal blijken dat er tussen die twee enorme containerschepen al allerlei kleine en grote bootjes varen die hun eigen koers kiezen. Zo zien we fietsclubjes, survivalclubs, parkvoetbalgroepjes, C-courts, K-speelpleinen, fitnessclubs, circusclubs, freerunningclubs, buurtsportverenigingen, buitenschoolse opvang enz. Allelei 'particuliere' initiatieven die de ruimte tussen sportcultuur en onderwijscultuur invullen. Dit soort kleinschalige (soms kortdurende) verbanden passen heel goed in het huidige tijdsgewricht. Het is een mooie aanvulling op het onderwijs en de sport. Tot nog toe hebben de sport en school daar weinig mee gedaan, omdat ze teveel alleen naar elkaar gekeken hebben. Maar in deze nieuwe beweging/sportcontexten ligt een goede kans voor de sport om mee samen te werken en daar uiteindelijk ook weer leden uit te halen. Voor de school liggen daar mogelijkheden om inspiratie te halen voor het aanpassen van het aanbod wat beter past bij de huidige jeugd.

Sport en onderwijs kunnen ook helpen bij het verder doorontwikkelen van deze nieuwe contexten, zodat uiteindelijk nog meer mensen gaan sporten en bewegen, want dat is toch uiteindelijk onze gemeenschappelijke missie?

M. Waal (wetende dat een roepende in de woestijn, nooit gehoord zal worden door een kapitein op een schip) ◀

ADVERTENTIE

**Voorkom:
Hoofdpijn - vermoeidheid - oorsuizingen
stemproblemen en gehoorschade**

Acour **Lawaaibestrijding b.v.**

Bel: 0497-387005 of kijk op
www.stille-sportzaal.nl

info@acour.com
www.acour.com

Contact:

redactie@kvlo.nl

LO-1

28 jan. 2011

>> 35

Contributieregeling (en meer)

Belangrijk! Vul het contributieformulier in vóór 1 april 2011 via de website.

NB: Als je het formulier niet invult, word je ingedeeld in schaal 1 én werkzaam in het voortgezet onderwijs!

Door: Marianne van Bussel-Schippers

Contributievoorstel

Tijdens de op 11 december 2010 gehouden algemene ledenvergadering werd het contributievoorstel voor het jaar 2011 aangenomen.

Schaal 1 Bruto inkomen 2010 > € 15.000,-	€ 160,-
Schaal 2 Bruto inkomen 2010 > € 8.000,- < € 15.000,-	€ 105,-
Schaal 3 Bruto inkomen 2010 < € 8.000,-	€ 63,-
Schaal Gepensioneerden, VUT, FPU, Inv. Pensioen	€ 63,-
Schaal Studentleden	€ 35,-

Uitleg indeling per schaal

Schaal 1

Bedroeg je inkomen in 2010 meer dan € 15.000 dan word je ingedeeld in schaal 1. Eind april 2011 wordt de contributie in rekening gebracht onder aftrek van het reeds in januari berekende voorschot van € 63.

Val je in schaal 1 maar ga je vóór 1 juli 2011 met pensioen of FPU dan word je voor dit jaar ingedeeld in schaal 2.

Schaal 2

Bedroeg je inkomen in 2010 meer dan € 8000, doch minder dan € 15.000 dan word je ingedeeld in schaal 2. Eind april 2011 wordt de contributie in rekening gebracht onder aftrek van het reeds in januari berekende voorschot van € 63.

Val je in schaal 2 maar ga je vóór 1 juli 2011 met pensioen of FPU dan word je voor dit jaar ingedeeld in schaal 3.

Schaal 3

Bij een bruto-inkomen van minder dan € 8.000 in 2010 word je ingedeeld in schaal 3. Eind april 2011 wordt de contributie

in rekening gebracht onder aftrek van het in januari berekende voorschot van € 63.

Schaal gepensioneerden/VUT/inv.pensioen/FPU

Als je in de loop van 2010 (voor 31 december) je werkzaamheden volledig hebt beëindigd ten gevolge van FPU, pensioenering of afkeuring dan kun je dit doorgeven aan het verenigingssecretariaat. Je wordt dan in de schaal voor gepensioneerden/VUT/FPU/inv.pensioen ingedeeld en dit blijft verder zo. Was je al in deze schaal ingedeeld, dan wordt de contributie eind april 2011 in rekening gebracht. Er vindt geen voorschotheffing plaats, een uitzondering op de regel dus. Je hoeft het contributieformulier niet retour te zenden.

Schaal Studentleden

Voor studentleden loopt het lidmaatschap van september tot en met augustus. De contributie wordt in rekening gebracht in oktober van ieder jaar.

Studentleden hoeven het contributieformulier niet retour te zenden.

Laat het
snel weten!

Aanvullende informatie over de contributie

Bovenop de contributie voor de KVLO wordt een klein bedrag aan afdelingscontributie geheven.

Personen die de vereniging

financieel willen steunen kunnen ondersteunend lid worden voor een minimale bijdrage van € 25. Ondersteunende leden hebben geen recht op diensten en verzekeringen van de vereniging.

De contributie wordt geïnd in twee gedeelten: in januari € 63, en het restbedrag aan contributie eind april.

Dubbele toezending blad LO op één adres

Als je samen met een collega-lid op één adres woont en het blad maar één keer wilt ontvangen, dan kun je dit doorgeven aan het verenigingssecretariaat.

Degene aan wie het blad niet meer wordt toegezonden krijgt

Contact:

hennie.kuiper@kvlo.nl

in januari een korting van € 25 op de voorschotheffing. Heb je dit één keer aangegeven, dan wordt het de volgende jaren gecontinueerd.

Werkveldindeling

Vanuit de overheid ontvangt de KVLO als lid van de CMHF gelden voor het voeren van CAO-onderhandelingen in PO, VO, mbo en hbo. Afhankelijk van het totaal aantal leden van de deelnemende verenigingen vindt de verdeling per sector plaats. Om deze gelden te kunnen blijven ontvangen moeten wij aangeven hoeveel KVLO-leden in iedere onderwijssector werkzaam zijn.

Vul deze werkveldindeling in als daar vorig jaar een wijziging in is gekomen. Let wel, als je in meerdere sectoren werkzaam bent, geef dit dan aan op het formulier. Als wij geen werkveldopgave ontvangen delen wij je in bij het VO.

Vakbondscontributie verrekenen met het brutoloon

Voor KVLO-leden die werkzaam zijn in het hbo, mbo, VO en PO is het op basis van de CAO's voor deze sectoren mogelijk om de betaalde contributie over het jaar 2011 te verrekenen met het bruto inkomen. Je ontvangt hiervoor in oktober 2011 een betaalbewijs dat je kunt inleveren bij jouw werkgever.

Automatische incasso

Als je nog geen machtiging tot het automatisch incasseren van de contributie aan ons hebt verstrekt en je wilt dit alsnog doen, dan kan dat via <http://www.kvlo.nl/sf.mcgi?1684> of door contact op te nemen met het bureau van de KVLO (tel.: 030 693 7676).

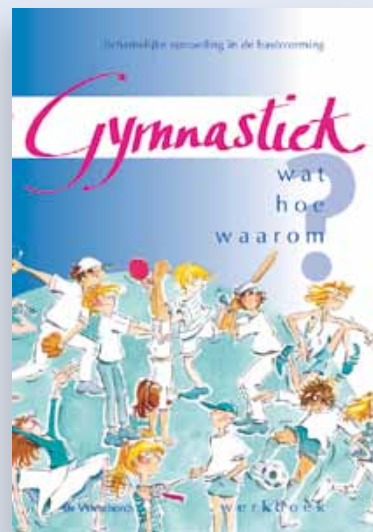
Verzekeringen

Bij het lidmaatschap van de KVLO behoort de collectieve Wettelijke Aansprakelijkheidsverzekering. Informatie over deze verzekering kun je ook opvragen bij Elswout Assurantie-Groep (tel.: 023 751 0015).

Mochten er nog vragen overblijven, dan kun je altijd een beroep doen op het verenigingssecretariaat (tel.: 030 693 7676), mw. Hennie Kuiper; e-mail: hennie.kuiper@kvlo.nl.

Bedankt voor je medewerking. ◀

De Vrieseborch – altijd actueel!

Gymnastiek: wat, hoe en waarom?

Lichamelijke opvoeding in de basisvorming

Een boek voor bij de gymles? Ja, want er kan veel geleerd worden over je lichaam. Het **werkboek** ondersteunt de leerling en gaat over spelen, sporten, technieken, spelregels en oefeningen. Er is ook aandacht voor blessurepreventie, *fair play* en agressief gedrag.

In de **docentenhandleiding** staan de kerndoelen voor lichamelijke oefening centraal. Ook worden hier de antwoorden op de vragen in het werkboek gegeven en zijn er voorbeeldtoetsen opgenomen. Een extra hoofdstuk besteedt aandacht aan zelfverdediging.

Gymnastiek: wat, hoe en waarom (werkboek)

L. de Zeeuw-Van den Erve & L. Brandse
paperback • ISBN 978 90 6076 560 9 • € 16,95

Gymnastiek: wat, hoe en waarom (docentenhandleiding)

L. de Zeeuw-Van den Erve & L. Brandse
paperback • ISBN 978 90 6076 536 4 • € 13,95

Wilt u meer informatie over de uitgaven van De Vrieseborch? Neem dan contact op met Hans ter Laak bij uitgeverij De Fontein|Tirion: e-mail hterlaak@defonteintirion.nl of telefoon 030 – 25 28 515.

Jan en Cees, Hollandser is het nooit geweest!

De KVLO is bijna 150 jaar jong. De bestuurlijke vernieuwing is een feit. De actie 3+2 is een fit idee, waarin wordt gepleit voor LO als kernvak, is gestart. We hebben een nieuwe voorzitter en een nieuwe directeur: Jan Rijpstra en Cees Klaassen. Tijd om deze twee heren zich eens te laten voorstellen in een geanimeerd dubbelinterview.

Door: Hans Dijkhoff

Als je kijkt naar de carrière van beide heren dan zie je veel overeenkomsten. Docent LO, assistent-maitre, docent ALO, Kamerlid, burgemeester, voorzitter sportbond en basketbalclub is een aantal voorbeelden uit de loopbaan van Jan Rijpstra. Docent LO, maitre, gitaarleraar, opleidingsmanager van de hbo-opleiding Sport en Bewegen (Windesheim), directeur van de Academie voor Lichamelijke Opvoeding (Calo, Windesheim) en directeur van de Scholingsboulevard in Enschede zijn palmares van Cees Klaassen.

Waar de een, Jan, twijfelt of het wel een logische lijn is geweest zegt de ander, Cees, ja. Het een vloeide uit het ander voort. Beide zijn sterk in het nemen van initiatieven. Het organiseren gaat ze goed af. Voor beiden is het wel een mooie cirkel: terugkomen bij waar het begon.

Jan: *“Van jongs af aan heb ik geleerd om als je wat wilt, je er zelf op af moet stappen en initiatief moet nemen. Met het voorzitterschap van de KVLO ben ik weer terug bij mijn roots en besef ik me dat de keuze om in 1975 de studie aan de ALO in Groningen te gaan doen een juiste is geweest”.*

Cees: *“Mijn hart ligt toch bij de LO en de sport en dat had ik wel een beetje gemist bij mijn vorige baan, dat was toch vooral managen en besturen. Ik heb ook altijd goede herinneringen gehad aan mijn banen binnen LO en sport”.*

Zowel Jan als Cees hebben een schermachtergrond. Het is dan ook niet gek dat ze met een schermattribuut op de foto wilden. Heeft de scherm sport nog invloed op hun werk?

Jan: *“Eigenlijk is schermen een strategische sport, je wilt achter de strategie van de ander komen om hem zo een stap voor te zijn”.*

Cees: *“Bij schermen spreek je van te voren af we gaan nu met z'n tweeën*

spelen volgens bepaalde regels en codes en de lol van het spel zit hem erin of je elkaar te slim af bent.

Binnen de code en de regels?

“Precies. Binnen het werk hebben we andere codes en regels maar het is wel zo dat als het gaat over strategie of moeilijke situaties of onderhandelingen, je moet weten waar die ander op uit is, wat zijn belang is. Als je dat weet dan kun je er makkelijker samen uitkomen, dus steeds zoeken wat die ander wil, waar het hem of haar om te doen is; dat zit er heel sterk in. Ik gebruik het op het werk niet om iemand op het verkeerde been te zetten (wat met schermen juist de bedoeling is!), maar vooral zodat ik een ander beter begrijp. Dan kom ik gemakkelijker in contact en dan kan je er ook gemakkelijker met elkaar over spreken.”

Cees: “Maar er zijn ook dingen waarbij ik soms denk: moeten we daar wel mee doorgaan, moeten we daar onze tijd nog insteken? Misschien moeten we wel keuzes gaan maken”.

Toen jullie aan deze klus begonnen, hoe keken jullie toen tegen de KVLO aan?

Jan: *“Veel ervaring onder medewerkers en bestuursleden. Tegelijk afwachten, zo van hoe gaan we nu verder en wie neemt het voortouw. Want bestuur en uitvoering moeten uit elkaar worden gehaald. Verder zag ik een organisatie met een grote*

mate van zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid maar was het moeilijk om snel een beeld te krijgen waar iedereen zich mee bezig hield en welke inbreng er in de verschillende overlegorganen was. Verder, mooie locatie en werkplek.

Cees: *“Mijn ervaringen zijn een organisatie die goed gesitueerd is laat ik dat voorop stellen. Een gezonde organisatie zoals ik hem nu zie met allemaal toegewijde, gemotiveerde en betrokken mensen. Ze hebben allemaal*

het beste voor met bewegen en kinderen dus dat vind ik heel mooi. Het is wel hollen en stilstaan, pieken en dalen”.

Welke doelen hebben jullie je gesteld?

In de antwoorden is goed te zien waar de taken van de een en de taken van de ander liggen.

Jan geeft direct aan dat hij de doelen niet bepaalt, maar dat het wordt gedaan door het bestuur. “Dat komt op een gegeven moment met een beleidsplan, met doelen en welke resultaten we willen halen. Maar daaraan vooraf gaat een heel proces en dat heb ik verkenningen genoemd. Het voordeel van verkenningen is dat we onszelf niet gelijk vastleggen op ingenomen standpunten. Maar als je me vraagt wat zijn jouw doelen dan antwoord ik: dat men de KVLO als vanzelfsprekende gesprekspartner uitnodigt bij al het beleid rondom bewegingsonderwijs en sport; dat we als KVLO zelf het initiatief nemen om beleidsbepalers regelmatig te informeren over onze plannen; de nieuwe leden van de vaste Tweede Kamercommissies van OCW en VWS informeren over de stand van zaken in Nederland ten aanzien van bewegingsonderwijs; dat we groeien naar 12.500 leden (we hopen binnenkort het 10.000ste lid te verwelkomen); dat we samenwerken

met NLCoach als het gaat om kennisuitwisseling; dat we bewegingsonderwijs als kernvak vastleggen, naast rekenen en taal (immers alle 2.5 miljoen leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs krijgen wekelijks bewegingsonderwijs: dus hoezo geen kernvak?!); dat we goede afspraken maken met het mbo ten aanzien van sport en bewegen. Dit zijn slechts een paar van mijn doelen waarbij daarboven, met de bestuurlijke ontkoppeling, de vraag is hoe we de relatie met onze leden gaan vormgeven...

“150 Jaar KVLO in 2012: dat moet een geweldig jaar worden. Voor onze leden en voor alle leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs. En: een groot feest (want dat kunnen we als geen ander...). Ik verklap nu nog niets maar er komt een moment in 2011 dat we de plannen voor 2012 gaan presenteren!”

Cees: “Mijn opdracht komt voort uit de ontkoppeling van het bestuur uit het bureau (DB deed voorheen ook nog uitvoerende taken). Mij is gevraagd het bureau verder te professionaliseren. Wat je daarvoor nodig hebt is waar wil je als KVLO naartoe? Wat is de strategische koers? Dat is meteen de tweede poot van mijn opdracht. Dan kom je ook bij de verenigingsstructuur en dan weet ik nu nog niet hoe dat eruit zal zien, maar ik kan me voorstellen dat je daarbinnen misschien een onderscheid moet maken tussen >>

Contact:

redactie@kvlo.nl

de belangenbehartiging en het vak. Ik ben erg benieuwd naar de ideeën die er leven in het land en ook bij de leden. Dat er voor beide wat te zeggen valt begrijp ik heel goed. Uiteindelijk gaat het erom wat werkt wel en wat niet. En als je twee zaken met elkaar verbindt die moeilijk samen kunnen gaan dan moet je realistisch zijn en kijken wat het beste werkt. Je moet jezelf niet onnodig belasten met dingen die moeizaam gaan want dat kost alleen maar energie. Ik vind het mooi als de zaken goed geregeld zijn”.

Cees was bestuurslid van de NFWS, nu NLCoach. Interessant is te weten hoe hij aankijkt tegen een samenwerking met die organisatie

“Het interessante van NLCoach is dat die de belangen behartigt van de coaches en trainers in dit land, dat zijn ook lesgevers. Wij doen dat ook voor mensen op het gebied van bewegen in het onderwijs. Er wordt vaak gezegd dat er een verbinding moet worden gemaakt met het onderwijs en de sport en dat betekent dat de LO-er steeds meer te maken krijgt met de mensen die trainer zijn bij een sportvereniging en lid zijn van NLCoach. Er zal een soort inhoudelijke afstemming moeten komen maar misschien ook wel pedagogische en didactische afstemming want je moet die kinderen niet verliezen. Dat betekent op het gebied van scholen e.d. dat je elkaar toch nodig hebt. Dat vind ik de moeite waard om te onderzoeken hoe wij de situatie kunnen versterken want uiteindelijk gaat het maar om één ding: kinderen moeten voldoende en goed bewegingsonderwijs en sport krijgen.”

De structuur van de KVLO is al een hele oude...

Cees: “Ten eerste is de KVLO er om de leden zo goed mogelijk te bedienen in wat ze tegenkomen. De andere kant is dat de leerlingen in Nederland goed bewegingsonderwijs krijgen en dat heeft toch een sterk inhoudelijke component want wat is goed bewegingsonderwijs? De hele vakontwikkeling is erg belangrijk voor de KVLO naast natuurlijk om mensen te overtuigen dat het heel erg goed is voor leerlingen/kinderen dat te doen. Dat is niet alleen voor de individuele ontwikkeling van kinderen van belang maar ook maatschappelijk is dat van belang. Dat is een mooie opdracht voor de KVLO om voor zo’n club enthousiaste mensen die zelf ervaren hebben hoe belangrijk bewegen is en hoe mooi dat voor je is en wat het je brengt om daarvoor op te komen”.

Er is een nieuw bestuur, een nieuwe voorzitter en een nieuwe directeur. Hoe verloopt de onderlinge samenwerking?

Jan: “De samenwerking in het bestuur is goed; natuurlijk is het voor hen ook even wennen, geen DB meer en de scheiding van besturen en uitvoering. De komende tijd komen er, zoals afgesproken, nieuwe bestuursleden bij en nemen we gefaseerd afscheid van de zittende leden.

De samenwerking met maître Cees loopt erg goed. We hebben aan een half woord genoeg en vullen elkaar goed aan. Soms verwonderen we ons.... Natuurlijk, soms is het lastig om besturen en uitvoering te scheiden maar door ons regelmatige contact kan ik me meer en meer met het besturen gaan bezighouden. Daar waar het nodig is gaan Cees en ik er gezamenlijk op af”.

Cees laat zich in gelijke bewoordingen over Jan uit waarin ook hij inhaakt op hun gezamenlijke achtergrond.

Cees: “We zijn natuurlijk niet hetzelfde; ik ben vrij vroeg het management ingegaan en Jan de politiek, maar op beide tonelen kunnen we elkaar

goed vinden. Jan en ik begrijpen elkaar goed en het is mooi dat we elkaar nu weer treffen vanuit de gezamenlijke passie voor het bewegen en we hebben een goede klik. We zijn heel eerlijk tegen elkaar dat is ook belangrijk. We

gaan elkaar niet uit de weg dus dat is prettig om mee te werken”.

Jan: “De KVLO moet automatisch de vaste gesprekspartner van OCW en VWS worden voor alle **beleidszaken** rond **bewegingsonderwijs en sport**”.

Het is natuurlijk een vraag die voor de hand ligt als je aan het roer komt te staan van een vereniging die 150 jaar bestaat. Een mooi moment voor een vereniging die zo’n beetje vanaf de aanvang van onderwijs in Europa er al bij was. Wat op zich al een prachtig verhaal is eigenlijk.

Hoe staan jullie tegenover tradities?

Cees: “Nou je komt ergens vandaan en je moet je geschiedenis weten. Als je kijkt naar de organisaties en waar ze vandaan komen en wat de voorgangers hebben gedaan dan kan je er alleen maar respect voor hebben,

die hebben toch iets gebracht ook onder moeilijke omstandigheden. En het mooie is als je daar op voort kan bouwen, maar ik ben wel iemand die naar de toekomst kijkt en ik vind dat je je voorvaderen moet eren. Die verdienen de plek die ze toekomt. Ze hebben zich buitengewoon ingespannen voor iets dat goed staat dat vind ik prima. Het is de kunst om een verbinding te maken van waar je vandaan komt naar een nieuwe toekomst toe. Als je een vernieuwing doet en je trekt nieuwe mensen aan, in dit geval Jan Rijpstra en mij, en je gaat veranderen, kan het soms zo zijn dat mensen dat gaan zien als een afkeuring van het verleden en dat is het niet. Het gaat erom dat je voortbouwt op iets dat er al is, maar niet alleen maar om te veranderen. Het moet wel iets brengen. Ik wil graag naar de dag van morgen”.

Jan: “Voor mij is een structuur een middel en dus niet heilig. Ik ken de geschiedenis van de lichamelijke opvoeding en onze vereniging goed. Vandaar de verkenningen, omdat als je een nieuwe richting wilt inslaan je de geschiedenis niet moet vergeten. Maar ik denk wel dat er een nieuwe KVLO gaat ontstaan. Daaruit vloeit de koersbepaling voort. Een heel uitdagende periode. Zoals reeds gesteld beginnen we met de verkenningen onder de leden over wat de KVLO is, blijft of moet gaan worden. Alle onderwerpen zijn bespreekbaar, zoals de naamgeving van ons vak; de opleidingen; vakblad en website; relaties met andere verwante gebieden; de bevoegd-

heid; relatie met de sport. We willen de leden betrekken middels een aantal regionale bijeenkomsten waarin onder leiding van een externe adviseur verkenningen worden uitgevoerd. Dat komt dan in eerste instantie terug in de voorjaarsvergadering in mei en krijgt een vervolg in de kadertweedaagse, na de zomer om dan in de wintervergadering een definitief besluit te nemen over de koers en het beleidsplan 2012-2016”.

Cees: “Daar komen mooie activiteiten uit. 2012 Wordt een mooie start voor een nieuwe koers van de KVLO en de nieuwe beleidsperiode. Dan moet je wel in een aantal jaren denken maar het moet zo zijn dat de sportwereld en de KVLO voor de toekomst voor ons uitdagend blijven”.

Naast allerlei vragen over de KVLO en zaken die daarmee samenhangen ging het gesprek ook over persoonlijke drijfveren om ergens te werken. Met name **Cees** was daarin vrij duidelijk.

“Ik wil eigenlijk alleen maar dat doen wat aantrekkelijk voor is mezelf en voor de organisatie, ik wil 's ochtends met plezier naar mijn werk gaan en ik moet het gevoel hebben: dat pakken we weer aan met zijn allen. Dat is voor mij het belangrijkste. Dus de opdracht zegt mij meer dan de club of de functie! Ik moet er wat mee kunnen en als ik er wat mee kan is dat mooi en hoelang dat duurt dat weet ik niet. “

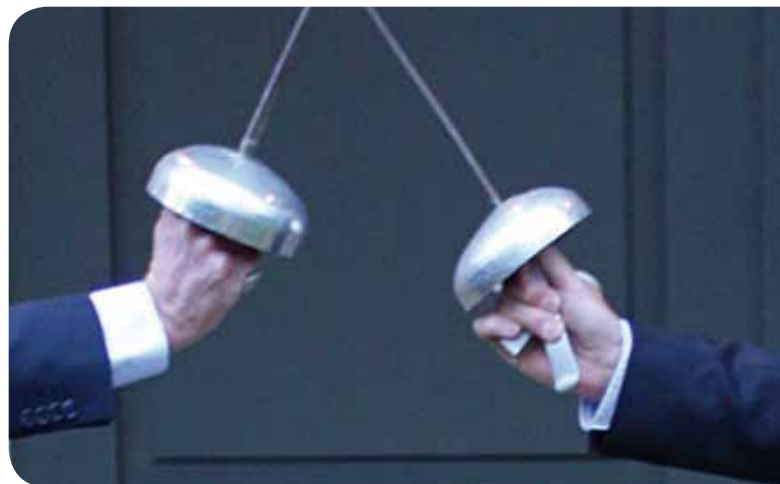
Ligt de KVLO op koers?

Jan: “Dat is nog te vroeg om te zeggen maar om in scheepvaart- termen te spreken, we hebben bestek gemaakt en de eerste verkenning is geweest. In ieder geval vinden Cees en ik dat er volledige transparantie moet zijn over wat we doen. Een andere stap die is gezet is dat er meer afstemming tussen de beleidsmedewerkers gaat plaatsvinden”.

Waar staan we in 2016?

Jan: “Als ik dan het laatste woord mag hebben zou ik zeggen: bewegingsonderwijs is een kernvak; we hebben meer dan 12.500 leden; in het mbo is bewegen en sport een verplicht lesonderdeel; er is een nauwere samenwerking in de beroepskolom tussen vmbo, mbo en hbo op de terreinen van bewegingsonderwijs en sport.

Het is duidelijk: er waait een frisse wind door de gelederen van de vereniging. Nu moet het niet alleen bij woorden blijven. Uit onze uitstraling naar buiten moet blijken dat we de club zijn waar je niet omheen kunt als het gaat om bewegingsonderwijs en sport in Nederland. Daar draagt ieder lid van de KVLO zijn steentje aan bij. ◀

FOTOS: HANS DIJKHOFF

Weekend. Even heerlijk niets doen. De radio aan voor wat verstrooiing. Item over de positieve invloed van bewegen op resultaten van taal en rekenen. Dan spitsen je oren als docent bewegingsonderwijs natuurlijk meteen!

Er is een miljoen euro beschikbaar gesteld voor een onderzoek; dat is niet mis. De interviewers doen wat lacherig als over het onderzoek wordt verteld. Het is gebaseerd op onderzoek naar dit fenomeen in Amerika. Daar waren positieve resultaten gemeten. Nu gaat de Rijksuniversiteit van Groningen het onderzoek ombouwen naar de Nederlandse situatie om te zien of we hier dezelfde positieve invloed zien. De bedoeling is dat kinderen al bewegend taal- en rekenles krijgen. Hoe moet je je dat voorstellen? Bij spellen wordt van letter naar letter gehinkeld. Bij woordontleding moeten de kinderen springen op de plaats als het een bijvoeglijk naamwoord is en joggen op de plaats bij een zelfstandig naamwoord. Ik kan me voorstellen dat de obese Amerikaanse kindertjes tot niet veel meer in staat zijn dan wat hier wordt geschetst.

Nu is mijn kind van nature zeer beweeglijk dus die zal dat zeer prettig vinden. Bij een mooie, grote, lange, ondubbelzinnige zin springt hij een gat in de lucht. En als er een opsomming komt van meubilair in het klaslokaal dan jopt hij het tapijt van de vloer. Ik zie het al voor me zo'n klas met springende en joggende kinderen (weer twee bijvoeglijke naamwoorden). Ook voor andere vakken krijg ik visioenen. Voor topografie worden grote kaarten in het lokaal gelegd en is de afstand van Delfzijl naar Maastricht met een stap overbrugd. Op de kleuren van Twister zetten we cijfers en maken de kinderen rekensommetjes. Lekker bevorderlijk voor de rust in de school. Waarom zou een gymlokaal toch meestal los van de school staan? Ik meen me te herinneren dat ik laatst in ons onvolprezen vakblad een boekbespreking had gelezen over bewegen voor een beter brein. Ook een Amerikaans onderzoek dat ging

over de invloed van bewegen op leerprestaties, maar dan anders. De docent LO ging voor de lessen (zero hour PE) met een groep leerlingen joggen, waarbij de gemiddelde hartslag boven de 185 moest liggen. Aan het eind van het semester waren de resultaten voor leesvaardigheid met 17% gestegen. De leerlingen die niet mee hadden gejogd verbeterden ook, maar slechts met 10%.

Al bewegend *taal- en reken- onderwijs*

Toen ging ik graven. Nee, niet letterlijk, maar ik moest me door de stapel tijdschriften heen worstelen die bij ons onder op de leestafel ligt. Mijn hersenen draaiden op volle toeren, want in mijn achterhoofd, daar zitten de grote hersenen, wist ik dat ik nog iets had gelezen over de beïnvloeding van leerprestaties door bewegen. En ja hoor. In Lichamelijke Opvoeding 5 kwam ik een stuk tegen van Noortje de Laat, Mirka Janssen en Huub Toussaint dat een voorstudie beschrijft van een onderzoek dat in Amsterdam wordt gehouden. Hierin staat dat fysieke activiteit onomwonden tot betere leerresultaten leidt. In Amsterdam kost dat onderzoek ook geld, maar ik heb nergens gehoord of gelezen dat daar

heel veel geld voor beschikbaar is gesteld, laat staan een miljoen euro...

Toch maar weer even terug naar de kindjes in Groningen. Het onderzoek gaat uitwijzen dat de fysieke activiteiten tot betere leerresultaten zullen leiden, dat geef ik jullie op een briefje. Straks gaan ze misschien nog zeggen dat we de gymles af kunnen schaffen omdat we de geschiedenis ook huppelend langs een tijdbalk kunnen doornemen. Ik denk dat het geld beter besteed had kunnen worden aan bijvoorbeeld het aanstellen van meer vakleerkrachten, het uitbreiden van het aantal uren bewegingsonderwijs of het verbeteren van accommodatie. Maar wie luistert er nu naar een docent bewegingsonderwijs?

Mery Graal

→ BRUGGEN SLAAN TUSSEN LICHAMELIJKE OPVOEDING EN JEUGDSPORT?

AAN DE SLAG MET BADMINTON

De badminton sport is al menig jaar een Olympische sport en wordt op grote schaal beoefend binnen honderden verenigingen. Maar ook binnen het onderwijs neemt badminton een belangrijke plek in. Met de juiste materialen, die vele scholen al in bezit hebben, kunnen voor elk kind diverse leuke en uitdagende oefenvormen neergezet worden. Daardoor is de sport laagdrempelig en ideaal om op elk niveau binnen zowel het onderwijs als de vereniging beoefend te worden.

In Aan de slag met badminton worden bruggen geslagen tussen het bewegingsonderwijs op de basisschool en het voortgezet onderwijs, alsmede tussen het bewegingsonderwijs en de badmintonvereniging. Daarmee biedt het zowel docenten, trainers als studenten lichamelijke opvoeding een breed arsenaal aan oefenvormen en geeft het

handige tips en trucs om de badmintonlessen nog aantrekkelijker te maken.

Doordat per leeftijdsgroep en per vaardigheidsniveau spel- en oefenvormen worden beschreven ontstaat voor de lezer een duidelijk herkenbare leerlijn. Daarnaast wordt in het laatste hoofdstuk aandacht besteed aan zaken als de spelregels en diverse toernooi- en wedstrijdvormen. Hierdoor is Aan de slag met badminton een ideaal boekwerk voor iedereen die meer wil weten van de sport en kinderen met nog meer plezier aan deze sport of dit spel wil laten deelnemen.

Hans Beckers is docent aan het CIOS Sittard/Venlo en Fontys Sporthogeschool.

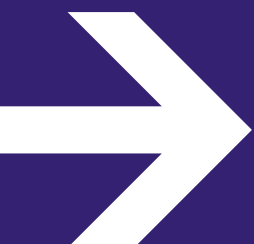
Maurits van Tubergen Lotgering is badminton-trainer en beleidsadviseur sport in de gemeente Haarlemmermeer.

AAN DE SLAG MET BADMINTON

ISBN: 978902335500

Prijs: € 14,90 incl. btw

Jan Luiting Fonds

In samenwerking met Arko Sports Media

10 maart studiedag

Bewegen, Sport en Maatschappij voor havo en vwo

KVLO en SLO organiseren op donderdag 10 maart 2011 de landelijke studiedag BSM in havo en vwo. De studiedag wordt dit jaar gehouden op de KSG in Apeldoorn. Wegens het succes van vorig jaar gaan we wederom voor een middag/avondprogramma. Zo is er minder lesuitval en minder kans op files.

P

Programma

Vanaf 13.00 uur	Ontvangst
13.15 - 13.30 uur	Huishoudelijke mededelingen
13.30 - 14.00 uur	Inleiding plenaire spreker
14.15 - 15.45 uur	Workshopronde 1
15.45 - 16.00 uur	Theepauze
16.00 - 17.30 uur	Workshopronde 2
17.30 - 18.30 uur	Eenvoudig diner
18.30 - 20.00 uur	Workshopronde 3
20.00 - 20.15 uur	Evaluatie en napraten met een hapje en drankje

De **puntenwaardering** voor de **KVLO-Registratie** staat bij de **studiedagen** op deze scholingspagina's **tussen haakjes** vermeld.

Voor inschrijven en het volledige workshopaanbod kijk op de site www.kvloscholing.nl.

30 maart 2011 studiedag speciaal onderwijs

De studiedag voor het speciaal onderwijs vindt dit jaar plaats op woensdag 30 maart op de HAN (Universitair Sportcentrum) te Nijmegen. Het thema van de dag is: *Diversiteit in het speciaal onderwijs*. Het speciaal onderwijs is al opgedeeld in vier clusters, maar daarnaast heeft bijna iedere school voor speciaal onderwijs ook nog haar eigen identiteit of specialisme. Vervolgens is iedere groep die je als vakleerkracht bewegingsonderwijs binnen krijgt ook zeer divers qua leerlingen en hun individuele problematiek(en). Met een divers aanbod van workshops willen wij tegemoetkomen aan de vragen vanuit het werkveld om handvatten en tools te kunnen krijgen hoe om te gaan met deze diversiteit.

Er zullen workshops voor ieder cluster aangeboden worden naast een aantal algemene workshops die op meerdere clusters van toepassing kunnen zijn zoals 'ADHD: Voordeel of Nadeel?', de rol en mogelijkheden van de vakleerkracht bewegingsonderwijs op het schoolplein en groepsdynamica d.m.v. het Klasse(n)spel. Inhoudsdeskundigen

van ieder cluster gaan in op: 'een slechtziende leerling in de gymles', 'de cluster 2 leerling', 'zwemonderwijs aan leerlingen uit cluster 3' en 'uitdagende vormen van Bewegen op Muziek'.

Het programma

09.00 - 09.45 uur	Ontvangst
09.45 - 10.30 uur	Opening door dagvoorzitter, curriculumvoorzitter van de ALO-HAN en gastspreker
10.45 - 12.15 uur	Workshopronde 1
12.15 - 13.15 uur	Lunch + ludieke activiteit
13.15 - 14.45 uur	Workshopronde 2
14.45 - 15.00 uur	Thee/koffie
15.00 - 16.30 uur	Workshopronde 3
16.30 - 17.00 uur	Borrel en vanaf 17.00 uur het dinerbuffet

Voor het volledige programma en inschrijving kun je naar de site van de KVLO www.kvloscholing.nl. Let goed op en schrijf je meteen in, want de inschrijffperiode is nu nog maar vier weken!

Datum studiedag voortgezet onderwijs bekend!

Noteer alvast in je agenda 27 mei 2011 in Amsterdam.

Impressie Thomas
Oriëntatiedag 2010

Digitaal KVLO-portfolio

Meer dan 1200 KVLO-leden zijn lid van het Initiële Register en waarschijnlijk hebben velen voldoende punten gehaald voor toelating in het Beroepsregister. Je kunt via de site www.kvloregistratie.nl, middels de pagina **meedoen**, gebruikmaken van het stappenplan. Tevens is er op deze site veel informatie over het Register en het portfolio te vinden. Vragen met betrekking tot de registratie kunnen gemaild worden naar registratie@kvlo.nl.

Scholingen van afdelingen en opleidingsorganisaties

Op de webkalender vind je uitgebreider dan hier nog meer interessante scholingen en evenementen van de diverse afdelingen en opleidingsorganisaties.

Februari

1 en 3/2: 2-daagse basiscursus *Levensreddend handelen* (12)
Start 01/2: Post-hbo-opleiding Motorische Remedial Teaching (24)
11/2: Themastudiedag *Bruggen slaan voor PO, VO en mbo* (6)
14/2: Thema-avond *Verliefd op het nieuwe beroepsprofiel?* (afd. Gelre)
15/2: Werkconferentie implementeren van Gezonde School en BRAVO binnen mbo

Maart

10/3: Studiedag *Bewegen, Sport en Maatschappij voor havo en vwo* (Inschrijving geopend!)
17/3: NK Scholenploegenachtervolgning schaatsen (Enschede)
29/3: Finale Mission Olympic Streetdance, Leiden
30/3: Studiedag speciaal onderwijs (zie hierboven)

April

7/4: Clinic Freerunning, afd. Limburg
13/4: Studiedag *Rijk van Nijmegen*
20/4: *Verkiezingen sportiefste PO-school van Nederland*, Zwolle
16/4: Nationale Sport Week 2011 (vooraankondiging)
28+29/4: *Twentdagen 2011* (vooraankondiging)
28/4: Finale Mission Olympic minitrampspelingen, Oirschot

Mei

25/5: Studiedag Het Jonge Kind (vooraankondiging)
27/5: Voetbaldag speciaal onderwijs cluster 3 scholen KNVB sportcentrum Zeist
27/5: Studiedag *VO, Amsterdam* (vooraankondiging)

Juni

1/6: Finale Mission Olympic Watersport, Lelystad
10/6: Mission Olympic 'the school final', Amsterdam ◀

Uitgebreide informatie over alle scholingen/evenementen? Zie de kalender op www.kvlo.nl

Inschrijving of een verwijzing daarvoor via www.kvloscholing.nl

Contact:

registratie@kvlo.nl of astrid.vanderlinden@kvlo.nl

ONDERZOEK ENKELVERSTUIKINGEN

De inclusie van Ankles Back in Control, onderzoek naar de preventie van enkelverstuikingen, is succesvol is afgerond. Er zijn inmiddels meer dan 350 deelnemers in het onderzoek gestart. De top 5 sporten vertegenwoordigd qua aantal deelnemers zijn: volleybal (18%), voetbal (17%), hardlopen (12%), tennis (9%) en korfbal (6%). 35% van de verstuikingen is tijdens een contactmoment met een medesporter ontstaan en 65% heeft zich in de eerste maanden (para)medisch laten behandelen. Alle sporters hebben een aanvullende maatregel ter preventie van een herhaalde enkelverstuiking gekregen; stabiliteitstraining (o.a. op een oefentol), een sportbrace of een combinatie van beiden. Een jaar lang wordt van alle sporters informatie verzameld ten aanzien van onder andere sportbeoefening, het eventueel optreden van herhaalde enkelverstuikingen en de hiermee gemoeide kosten. Middels dit onderzoek hoopt men medio 2012 te kunnen vaststellen welke behandeling de grootste effectiviteit heeft ten aanzien van het voorkomen van herhaalde enkelverstuikingen.

www.anklesbackincontrol.nl

Onderzoek 'Werken aan Kwaliteit van Bewegen en Sport'.

Hoe kunnen docenten bewegen en sport in de onderbouw van het VO ondersteund worden in hun werk bij de verbetering van de kwaliteit van het vak? Op welke wijze wordt het 'Basisdocument onderbouw VO' op dit moment gebruikt op VO-scholen? Wat kan de SLO doen om te helpen bij een verbetering van de kwaliteit van het vak in die onderbouw? Met een onderzoek 'Werken aan Kwaliteit Bewegen en Sport in de onderbouw van het VO' willen de SLO en de universiteit Twente deze zaken in kaart brengen. Het onderzoek start begin februari 2011. Een steekproef van 350 VO-scholen en een aantal van de huidige bezitters van het basisdocument krijgen in de eerste week een brief van de SLO, gericht aan de vaksecties LO, met het verzoek een vragenlijst in te vullen. Info via Linda Duteweerd. l.duteweerd@slo.nl

RAPPORTAGE SPORT 2010; SPORT EEN LEVEN LANG

Nog maar de helft van de Nederlanders doet wekelijks of vaker aan sport, zo concludeert het Sociaal en Cultureel Planbureau in de Rapportage sport 2010 die op 14 december uitkwam. Daarmee is Nederland nog allesbehalve het sportland dat het wil zijn. Jongeren sporten veel, maar bewegen nog onvoldoende. Ouderen zijn meer gaan sporten, maar sportverenigingen weten volwassenen en ouderen nog niet goed vast te houden. Vergrijzing en bevolkingskrimp kunnen op termijn leiden tot een overschot aan accommodaties, met name in het oosten van het land.

www.mulierinstituut.nl

EEN OP DE VIJF TALENTEN KIEST VOOR EEN LAGER ONDERWIJSNIVEAU

De meeste sporttalenten zien zichzelf als topsporter en hebben er 'alles' voor over om de top in hun tak van sport te bereiken. Dat geldt ook nog voor de meeste talenten die hun status hebben verloren. Zij trainen vrijwel onverminderd hard door (en hopen zo alsnog de aansluiting met de top weer te halen). Topsportambities leiden vaak tot een min of meer gedwongen keuze voor aangepast onderwijs (o.a. LOOT-onderwijs). Een op de vijf (ex)statustalenten heeft zelfs gekozen voor een lager onderwijsniveau. De meeste talenten zullen sneuvelen op weg naar de top en zullen een andere 'maatschappelijke carrière' moeten oppakken.

www.mulierinstituut.nl

PREVENTIE OBESITAS OP SCHOOL

Welke inspanningen verrichten scholen in het voortgezet onderwijs om overgewicht bij leerlingen te voorkomen? Met welke uitdagingen worden zij op dit thema geconfronteerd? En hoe staan zij in het algemeen tegenover overgewichtpreventie bij leerlingen? Met een landelijk onderzoek wil het RIVM deze zaken in kaart brengen. Het onderzoek is gestart in de week van 12 januari 2011. Scholen kregen die week schriftelijk bericht van het RIVM met het verzoek een vragenlijst in te vullen en terug te sturen. Op basis hiervan ontstaat op landelijk niveau inzicht in de preventie van overgewicht op scholen in het voortgezet onderwijs.

Het RIVM voert het onderzoek uit in opdracht van het ministerie voor Volksgezondheid Welzijn en Sport. De inhoud en timing is afgestemd met de onderwijsinspectie.

www.vo-raad.nl

Map 'Actieve Leefstijl' herzien

Deze map bevat opdrachten voor verschillende vakken waarin 'bewegen in relatie tot gezondheid' centraal staat. In de opdrachten voor vmbo kb/gl/tl krijgt daarbij 'voeding' extra aandacht. Het materiaal is in opdracht van NISB door Cito ontwikkeld. NISB ondersteunt met dit materiaal scholen die hun leerlingen willen stimuleren om meer te bewegen. Uit onderzoek blijkt dat slechts 40 procent van de Nederlandse jongeren voldoende beweegt. Van alle twaalf- tot zeventienjarige sporten vmbo-leerlingen het minst. De opdrachten in deze map helpen om leerlingen bewust te maken van het nut en plezier van meer bewegen en het positieve effect dat dit op lichaam en gezondheid heeft.

www.nisb.nl

Redactie: Hans Dijkhoff

→ LEZEN OVER BEWEGINGSONDERWIJS AAN ZEER MOEILIJK LERENDEN

NIEUW

ISBN: 978-90-72335-45-6

Prijs: € **42,50** incl. BTW

Basisdocument bewegingsonderwijs aan zeer moeilijk lerenden

Het speciaal onderwijs is niet rijkelijk bedeeld waar het gaat om specifieke literatuur die leerkrachten ondersteunt bij hun taak. Laat staan dat er literatuur voor handen is die zich richt op bewegingsonderwijs. Maar met de verschijning van het Basisdocument Bewegingsonderwijs aan zeer moeilijk lerenden is deze leemte in een klap ingevuld!

Wat willen we de leerlingen in de lessen bewegingsonderwijs op een school voor zeer moeilijk lerenden (ZML) leren? Welke activiteiten maken de leerprocessen mogelijk en hoe kan de vakleraar hierbij de passende leerhulp geven? In het Basisdocument Bewegingsonderwijs aan ZML worden 12 leerlijnen beschreven. Deze leerlijnen zijn uitgewerkt in maar liefst 29

bewegingsthema's met daarbinnen activiteiten uitgewerkt naar vijf verschillende niveaus. Op deze wijze worden alle leraren in het ZML-onderwijs in staat gesteld om de juiste activiteiten te kiezen voor iedere groep met leerlingen tussen de 4 en 18 jaar. Zelfs waar het groepen betreft met een groot onderling niveauverschil. Als extra is er speciale aandacht voor leerlingen met geringe bewegingsmogelijkheden en leerlingen in een rolstoel.

De publicatie Basisdocument Bewegingsonderwijs aan ZML is, mede door de methodisch/didactische uitwerking van de leerlijnen, een onmisbare schakel voor vakleraren op ZML-scholen en studenten in opleiding.

Bestel uw exemplaar vandaag nog via www.janluitingfonds.nl

Jan Luiting Fonds

In samenwerking met Arko Sports Media

Wil je jouw vak meerwaarde op school geven? Gebruik "Bewegen en Sport" in klas 1

Hoera, de eerste scholen zijn nu met de methode begonnen!

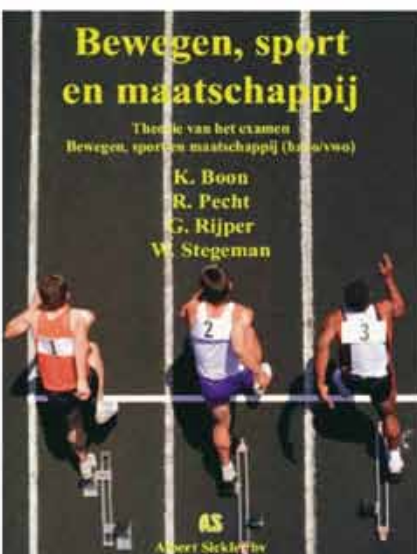
Bewegen en sport

voor de onderbouw vmbo/havo/vwo

K. Boon, R. Pecht
H. Staps, H. Rotting
(80 pagina's, prijs 18,50)

- docentenhandleiding op CD-ROM

Het nieuwe boek voor de onderbouw is geheel gebaseerd op de nieuwe kerndoelen.

BESTEL NU DIRECT VOOR DE SECTIE
kennismakingspakket Bewegen en Sport
voor onderbouw vmbo/havo/vwo

6 boeken + 1 CD-ROM € 99,-

bezoek onze site: www.LichamelijkeOpvoeding.nl

Bewegen, sport en maatschappij

Na de introductie in 2008 waren er al 2 bijdrukken nodig.
Bewegen, sport en maatschappij bewijst daarmee de **norm** te zijn!

Bestel nu voor de sectie, per e-mail: albert.sickler@tiscali.nl

Bewegen en sport, voor onderbouw vmbo/havo/vwo. Kennismakingspakket (6 boeken + CD-ROM) € 99,00

Bewegen, sport en maatschappij (LO2). Kennismakingspakket (4 boeken + CD-ROM) € 99,00

Verzend- en administratiekosten: € 5,00. Geef duidelijk aan of een pakket voor de onderbouw of voor LO2 is!

Albert Sickler bv

Postbus 6119, 5600 HC Eindhoven, fax 040 - 2930361, e-mail: albert.sickler@tiscali.nl